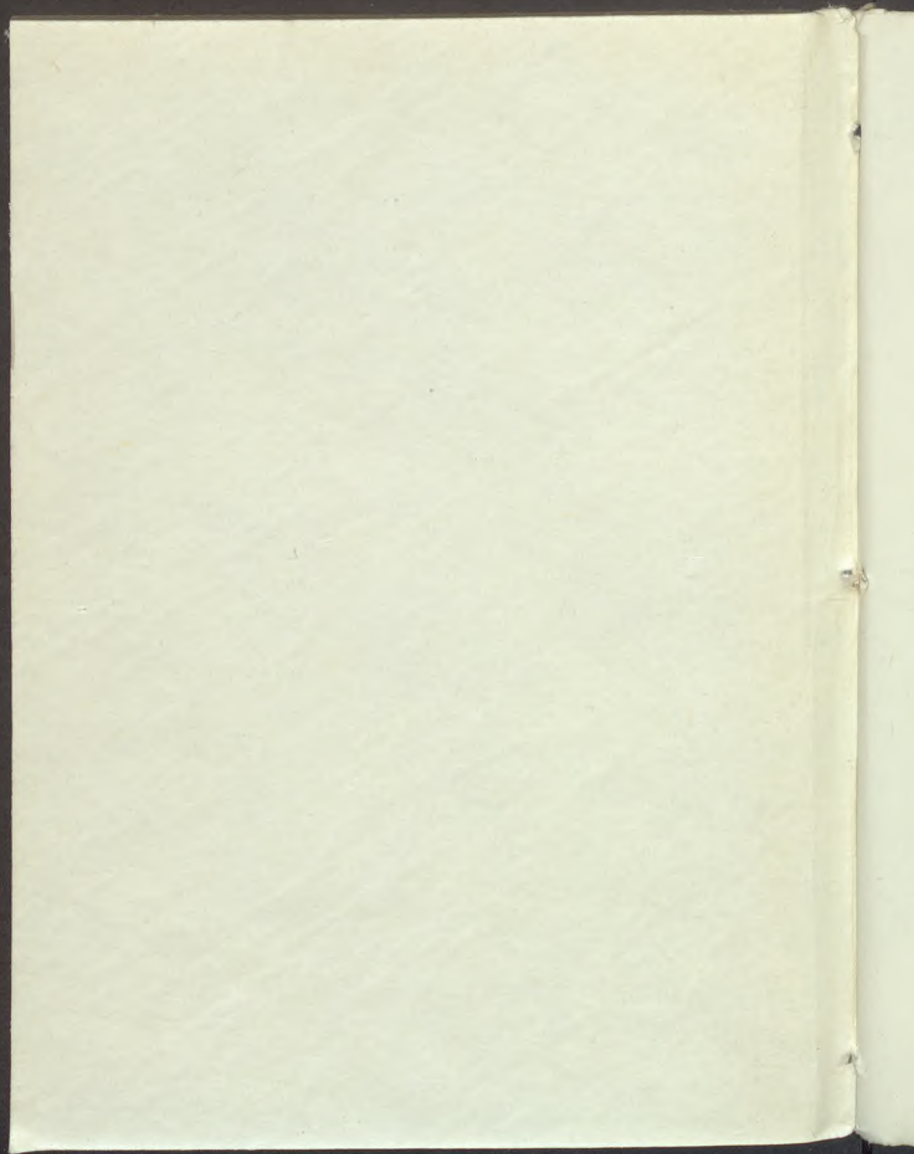
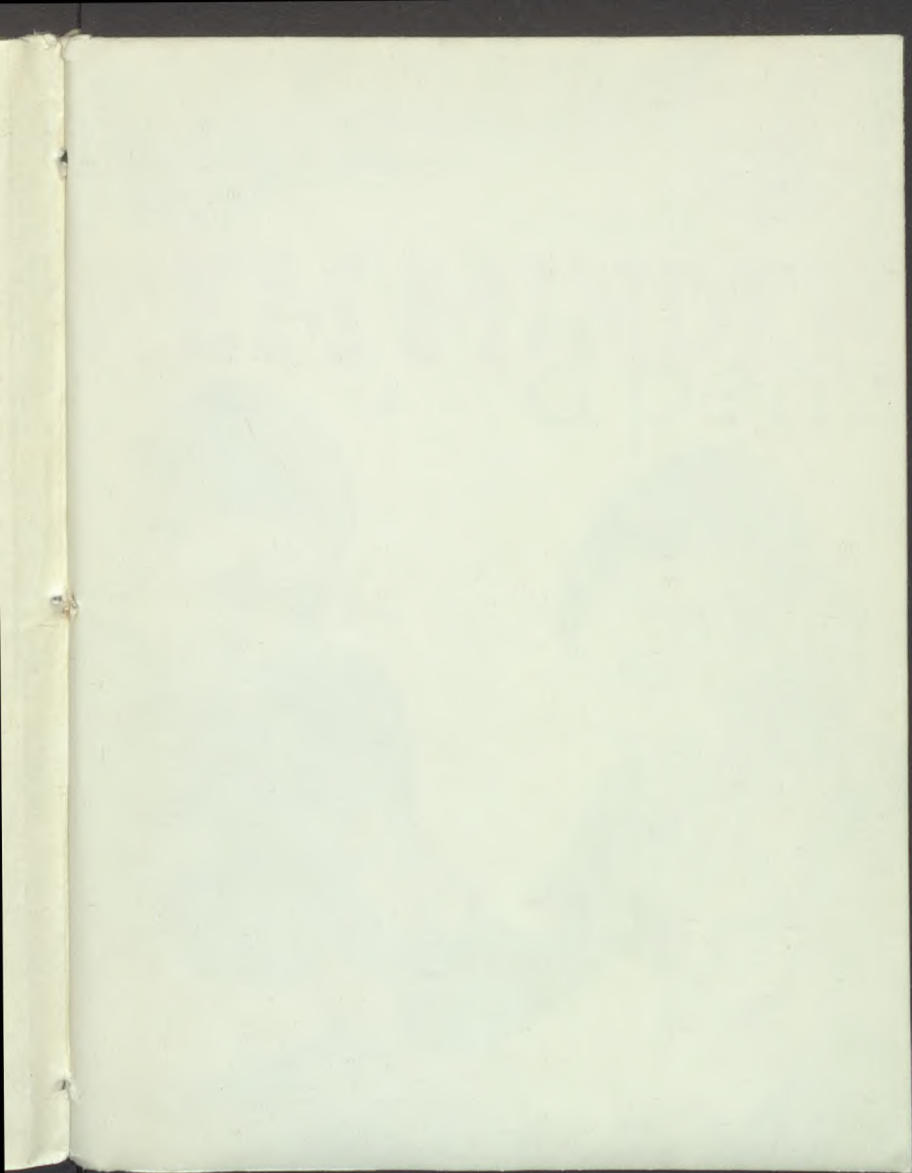


11244

483





G
N

GOSZTONYI ÁDÁM



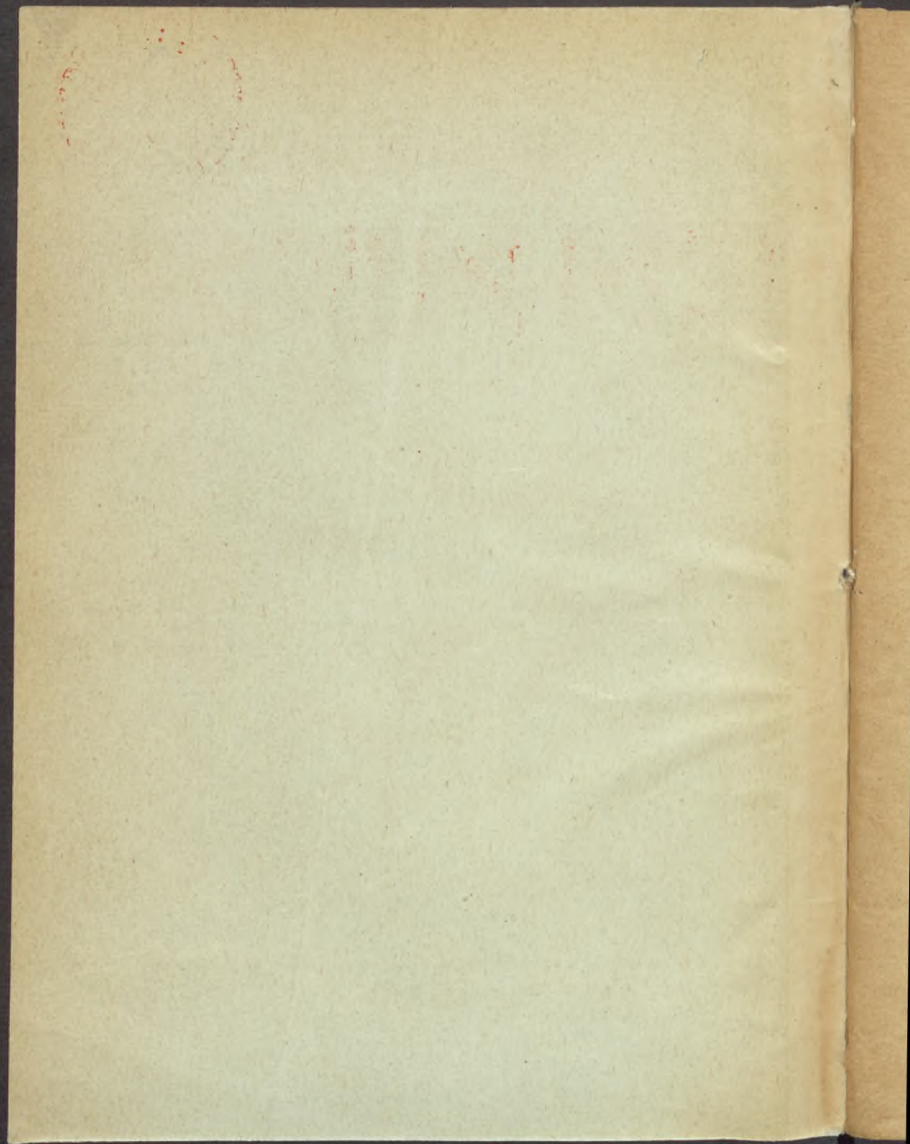
11244

11.244

NEM MINDEN
a pénz



483



NEM MINDEN A PÉNZ

REGÉNY

IRTA

GOSZTONYI ÁDÁM

9258 8

LITERÁRIA KIADÓVÁLLALAT KFT.

bc

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

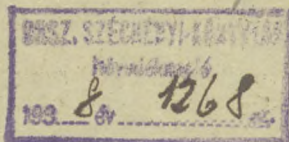
Copyright by Világvárosi Regények, Budapest 1938.

Minden jogot fenntartunk

A fõdelet Schnabel László készítette.



✓ 11.244/483



Megjelenik hetenkint kétszer: hétfőn és pénteken.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V., Vilmos császár-út 34 Tel.: 124-7-98.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

dr. id Kovács Dénes

Előfizetési ár: egy évre 9.60 P, félévre 4.80 P.

Kéziratot csak a bélyeg mellékelése esetén küldünk vissza,
de nem felelünk érte

HUNGARIA NYOMDA R.-T. BUDAPEST. — Felelős: SCHMIDEK GEZA.

Hetenkint két Világvárosi Regény jelenik meg!

I.

Johnt valamikor Jancsinak hívta az édesanya. Persze ez régen volt, több mint tizen-nyolc évvel ezelőtt, mikor Jancsi még nem járt iskolába. Később azonban özvegy édesanyja beíratta fiacskáját az amerikai elemi iskolába, az úgynevezett Public Schoolba s azontúl már Johnnak nevezték.

Mindez Kalamazóban történt, Indiana államban. Azok részére, akik nem ismerik jól az amerikai földrajzot, állapítsuk meg, hogy Kalamazoo a South Bend és Chicago között kanyargó országút mentén fekszik, az autobus megáll benne tíz percig s hogy általában az amerikai városok nagyságához képest kis városnak számít.

Itt született Jancsi, itt nevelkedett fel és itt alakult át Tamás Jancsiból egy jó megjelenésű, ambiciózus amerikai fiatalemberré, akit John Thomasnak hívtak s akiről senki sem mondaná meg az első pillanatban, hogy magyar származású.

John nem szerette Kalamazoot.

Szűknek érezte a kisvárost maga körül, fojtogatta a hely kicsisége, ahol született. Elvágód-

Doff innen messzire, távoli helyekre, világvárosokba, melyeknek képeit látta a vasárnapi újságok fényképes mellékletén. Hol a newyorki felhőkarcolók vonzották, mint a mágnes, hol az a gondolat dobogtatta meg a szívét, hogy össze gyűjti a pénzt és elutazik Hollywoodba.

De nem ment. Részint azért, mert még túlfiatalt volt és nem volt elég pénze, részint azért, mert egy nő visszatartotta. Ez a nő az anyja volt.

Mikor John húszéves lett, meghalt az anyja és John egyedül maradt a világon. Ekkor már mehetett volna, elhagyhatta volna Kalama-zoot, de ekkor akadt egy másik nő, aki visszatar-
totta.

Ez a másik nő Bessie volt.

Bessie és John körülbelül egyforma idősök voltak és gyerekkoruk óta ismerték egymást. Soha nem beszéltek egymásnak szerelemről, talán nem is tudtak volna számot adni arról az érzésről, ami elfogta őket s ami olyan természetesen született meg köztük, mint ahogy a fa virágozni kezd tavasszal.

Ami Bessie külsejét illeti, nem volt rajta semmi különös, de a fiatalság mégis széppé tette. Szép volt, dacára az orrocskája körül virító szeplőknek s a bal arcán, a füle alatt levő kis anyajegynek. Szép volt, dacára annak hogy a haja nem volt sem aranyszőke, sem éfeskete, hanem egyszerűen barna és hullámokba is csak akkor fodrosodott, ha a fodrász alapos munkával hullámokba szedte.

Mindezek dacára azonban Bessie mégis szép volt, mert lélek volt minden szavában, szerelem csillogott a szeméből és az ifjúság varázsa tette bájoszá hajlékony testének minden mozdulatát.

Szerette John-t, akivel egy utcában laktak, együtt játszottak kis korukban s később, az amerikai co-edukációs rendszer szellemében, együtt jártak iskolába.

Mikor azonban John árva lett, nem folytathatta az iskoláit, hanem kénytelen volt valami munkát keresni, hogy legyen miből megélni. Természetesen ez nagyon tetszett neki s még jobban fűtötte benne a vágyat, hogy elkerüljön ebből a kisvárosból.

Mikor azonban ilyesmiről beszélt Bessienek, a lány riadtan fonta karját a fiú nyaka köré.

— Nem, John, nem szabad elmenned! Mi lesz belőlünk... mi lesz akkor a szerelmünkéből? Úgy érzem, hogy nem kerülünk soha többé össze!

— És mi lesz itt? — vitatkozott John. — Aból, amit keresek, nem tudunk megélni. Sokkal reménytelenebb a helyzetünk, ha itt maradok. Hiszen csak azért akarok elmenni, hogy megalapítsam a jövőnket, hogy pénzt, vagyont szerezzek, ami biztosítja, hogy kényelemben élhessünk.

Bessie nem tudta ezt megérteni. Nem tartotta olyan fontosnak a pénzt, semmit sem tartott olyan fontosnak, mint azt, hogy megőrizze szerelmét, hogy el ne veszítse a fiút, akit szeret.

Ezért tartotta vissza John-t Kalamazoon, amíg

csak tudta. Csakhogy ez nem tartott sokáig, végül is John bizonyult erősebbnek, illetve a vágy, amely kínoztá és a csillogó, távoli metropolisok felé vonzotta.

John egy napon végre elindult New-Yorkba. Bessie előző napokban összeveszett vele, de mikor látta, hogy ez sem bírja a fiút visszatartani, az utolsó pillanatban gyorsan kibékült vele és könnyes szemmel lengette kendőjét az állomásról kirobogó vonat után.

2.

John megérkezett New-Yorkba.

Elbűvölve járkált a városban, melynek arányai megszedítették. Bámulta a felhőkarcolókat, a tövükbe állva csavargatta a nyakát és próbált felfelé nézni s csak akkor hagyta abba, mikor már forogni látta az óriási, torónyszerű épületet, mert szédülni kezdett tőle.

Máskor lefizette az egy dollár beléptidíjat és felment az Empire State Building kilátó toronyába, hogy onnan nézze meg a várost, amely elterült alatta. A felhőkarcolók úgy emelkedtek ki az egyforma, szürke, közép nagyságú házak tömkelegéből, mintha óriások számára építettek volna külön lakóhelyeket a törpék házai között.

Mindez úgy eltöltötte John-t, hogy eleinte nem is gondolt a maga dolgaira. Csak akkor riadt fel ebből az ígészetből, mikor a magával hozott pénz erősen megcsappant. Ekkor eszmélt fel arra, hogy az óriási városban nemcsak nagy gazdag-

ság van, hanem nagy nyomor is. Ahogy egyre többet járt munkát keresni, egyre gyakrabban találkozott ezzel a nyomorral. Szerencsére azonban mégsem kellett közvetlen tapasztalatokból megismernie, mert a harmadik héten kapott munkát.

A Manhattan fölött északra levő városrészben, a Bronxban kapott alkalmazást egy lámpaernyőket gyártó üzemben.

A kis, köpcös főnök, Mr. Lustig, csak ránézett Johnra és azt gondolta magában:

— Becsületes fiúnak látszik. Azt hiszem, ha beletanul az iparba, lesz egy rendes, állandó munkásom...

És azonnal alkalmazta. John aznap már dolgozott és a hét végén már fizetést kapott. Heti tizennyolc dollár volt a fizetése, ami három hónap múlva heti húszra emelkedett, újabb fél év múlva pedig heti huszonöt dollár lett belőle.

John megtanulta, hogy kell a gömbölyű vagy oválalakú drótvázra kifeszíteni a pergamentet, hogy ízléses lámpaernyő váljék belőle. Később maga is tervezett lámpaernyőket és rájött, hogy a drága pergament helyett olcsóbb kartonpapírt is használhat és ugyanazt a hatást éri el, ha a papírt bezsírozza. A felfedezés nagy előnyt jelentett a cégnek, Johnnak azonban csak annyit, hogy a fizetése heti harminc dollár lett és nem kellett most már személyesen dolgoznia, hanem csak felügyelni mások munkájára. Szóval John előmunkás lett és újabb három hónap múlva megint heti öt dollárral emelkedett a fizetése.

Most már harmincöt dollárt kapott hetenként, itt azonban csökönnyösen megállt a karrierje. Már harmadik éve dolgozott Bronxban a Lustig-cégnél és rájött, hogy az élet épp olyan szürke lehet a világ legnagyobb városában, mint a legkisebben. Bessievel már jóformán nem is levelezett. Eleinte megírta neki, hogy nagyon jól érzi magát New-Yorkban és hogy a reményei úgylátszik be fognak válni, később azonban, ahogy a sors egyre jobban sorvasztotta ezeket a reményeket, egyre ritkábban írt a lánynak.

A hetenként váltott levelekből hónaponként váltott levelek lettek, majd pedig egészen elmaradtak.

John pedig élte a maga szürke kis életét. Megpróbált takarékoskodni a fizetéséből, de nem tudott. A heti harmincöt dollárból ugyan félretehetett volna már öt vagy tíz dollárt minden héten, ha lemond például a gondosan elegáns ruházkodásról.

De erre képtelen lett volna. Ez volt a szenvedélye, az elegáns öltözködés, az, hogy úgy álljon rajta a kétsoros zakkó, mint a filmszínészekén, akiket minden héten megcsodált a moziban.

Mert ez volt a második szenvedélye: a mozi. Gyakran járt moziba, színes filmmagazinokat olvasott s mindent tudott a filmszínészekről, Hollywoodról, ami csak valaha nyomtatásban megjelent. Most, hogy New-Yorkban élt, Hollywood vonzotta!

Az ábrándjai kissé homályosak voltak, nem gondolt világosan arra, hogy moziszinész sze-

retne lenni s esetleg vállalkozott volna arra is, hogy rendez egy darabot. Biztos volt benne, hogy jó rendező válnék belőle, mert úgy érezte, hogy mindaz a tudomány, ami a filmhez szükséges, a kisujjában van. Nemcsak vélt képességei elismerésére vágyott, nemcsak a hír és dicsőség vonzotta, hanem főleg a gyors meggazdagodás lehetőségével Irigységtől elszorult torokkal, majd elábrándozva, csillogó szemekkel olvasott a sztárok fizetéséről, a mozinagyságok mesés jövedelméről, amiket a nagy filmtársaságok reklámirodái harsogtak világgá.

John úgy érezte, hogy a szerencsét sehol sem tudná olyan könnyen üstökön ragadni, mint a mozi fővárosában, Hollywoodban. Akár mint színész, vagy mint rendező, vagy produkcióvezető... Csak egyszer odakerüljön!

Mikor reggelenként elkészült az öltözködéssel és benézett a tükörbe, elégedetten állapította meg, hogy külső megjelenésével a vásznon sem aratna szégyent. Csinos fiú volt kék szemével, hullámos hajával és szabályos arcélével. A vállai is szélesek voltak s az alakja a készen vett, de jól szabott amerikai ruhákban olyan volt, mint egy lefelé fordított háromszög: felül széles és alul, csipőben keskenyedő...

Addig álmodott arról, hogy Hollywoodban várakozik rá a szerencse és siker, míg ez az álom lassan eleven vágyakozássá, titkolt, de égő ambícióvá változott benne.

— Igen — határozta el magában —, egyszer meg fogom próbálni Hollywoodban!

Sajnos, ezt az elhatározását nem válthatta egyelőre valóra. A megvalósítással várni kellett különböző okokból, amik között elsősorban a pénzkérdés szerepelt. Mert hát Hollywood mesze van New-Yorktól. Még néhány évvel ezelőtt öt teljes napot vett igénybe a vasúti utazás, most azonban, hogy a 20th Century Limited áramvonalas, Diesel-motoros új vonatokat járat, amelyek csak egyetlen egyszer állnak meg New-York és Los-Angeles között — még pedig Chicagóban, amin mégse lehet csak úgy keresztülbogni, mint egy kis állomáson — azóta mindössze három napig tart az út.

Persze repülőgépen meg lehet tenni nem egész huszonnégyszáz óra alatt is, de hát az sokba kerül. Még a vonattal is az a baj, hogy drága. Még ha nem is venne éjszakára hálókocsit, akkor is több mint száz dollár lenne az utiköltség. Lehet ugyan autobuszon is menni, de az rettentően összetöri az embert, amellet, hogy nem sokkal olcsóbb, mint a vonat; autobuszon is belkerül az út vagy hetven dollárba.

Szóval mindenképpen komoly és költséges utazást jelent New-Yorkból Hollywoodba menni.

— De még ha meg is volna az a pénz — gondolta magában John —, akkor sem mehetnék...

Ekkor már sokszor átgondolta az egész dolgot és kiszámította magában, hogy nemcsak az úti költségről van szó, hanem arról, hogy Hollywoodban élni is kell. Megtörténhetik ugyan, hogy rögtön felfedezik és megérkezése után pár nappal már szerződést kap, de ez nem valószínű és

Józan ésszel nem lehet ilyesmire számítani. Sokkal inkább lehet arra készülni, hogy Hollywood eleinte nem vesz tudomást róla, hogy küzdenie kell majd azért, hogy elismertesse magát, szóval mindenképpen úgy kell rendeznie a dolgot, hogy ki tudjon tartani hosszú hetekig, lehet, hogy hó napokig, de ha kell, esetleg akár egy évig is. Már pedig pénz nélkül nem lehet kitarítani s így, Hollywood meghódításához pénzre, nagyon sok pénzre van szüksége. Annyi pénzre, amennyi az utiköltségen kívül legalább egy évre vagy esetleg még tovább is biztosítja a megélhetését. De hát hol van ennyi pénz, honnan tud ennyi pénzt összegyűjteni? Ezer dollárnál kevesebb pénzzel meg sem kísérelheti, hogy nekivágjon a hollywoodi kirándulásnak! Már pedig ennyi pénzt összeszaporolni majdnem lehetetlen a fizetéséből!

Papíron igen! Papíron általában könnyebb megvalósítani bármit, mint a valóságban. Papíron ki lehet számítani, hogy ha félretesz ennyit vagy annyit, akkor egy év, vagy két év, vagy tíz év múlva ennyi vagy annyi lesz. De a valóságban másképp áll a helyzet. A valóságban vágyak és szükségletek irányítják az ember életét, amik nem törődnek azzal, hogy a papíron mi jött ki; azonkívül betegségek is vannak, melyek váratlanul közbelépnek s halomra döntik a számításokat.

Sokat gondolkozott John ezekről a dolgokról. Mikor már belefáradt abba, hogy józanul számoljon, akkor elkezdett álmodozni. Hátha mégis odakerülne valahogy Hollywoodba..., ha váratlanul nagyoösszegű pénzhez jutna...
..

Például kihúznák az Irish Sweepstake sorsjegyet, amit ugyan titokban vett, mert Amerikában semmiféle sorsjegyet nem szabad árulni, de azért ha megnyerné a százezer dolláros főnyereményt, mégis jól járna és huszonnégy órán belül felvehetné a pénzt New-Yorkban! Vagy egy számot találna el. A számjáték ugyan a gangsterek kezében van New-Yorkban, de mégis hatszázszoros pénzt fizet és olyan egyszerű! Mindössze egy háromjegyű számot kell eltálatni egytől ezerig! És az ember minden nap ellenőrizheti, hogy nyert-e, vagy nem, mert a tőzsdei forgalom napi jelentésének utolsó három számjegyét veszik irányadónak...

Igen, ha szerencséje volna!

Ilyesmíról álmodozott John, nemcsak éjjel, hanem nappal is, mikor egyedül volt és nem volt más dolga. Mint például mikor a főnöke, Mr. Lustig leküldte a bankba.

John ilyenkor — minden kedden — felült a subwayra, a földalatti vasútra és Bronxból, ahol a gyár volt, lerobogott Manhattanba, vagyis New-York szívébe. A bank ugyanis, mely a gyár pénzét kezelte, lent volt «down town», vagyis Manhattan alsó részében, az üzleti és pénzügyi negyedben. John minden héten lement a bankba a főnöke megbízásából, hogy felvegye és elhozza azt a néhány ezer dollárt, amivel a munkásokat kifizethetik.

John egyedül ment el minden héten a pénzért. Egyedül vette fel a bankban azt a néhány ezer dollárt és egyedül vitte Bronxba a gazdájához.

Szokás ugyan Amerikában, hogy külön órrel kísértetik azt, aki pénzt szállít, de John gazdája, a kövérkés Mr. Lustig feleslegesnek tartotta ezt. Nemesak azért, mert megbízott Johnban, hanem azért is, mert az volt a véleménye, hogy a külön ór feltűnést kelt, szinte felhívja a gangster figyelmét arra, hogy itt pénzt szállítanak! Az ilyesminnek aztán az a vége, hogy előbb-utóbb csak ugyan elrabolják a pénzt s ebben nem egy, de három külön ór sem képes megakadályozni a gangstereket.

Így viszont, hogy John egyedül megy a pénzért, nincs semmi baj. Senkinek sem tűnik fel, jóformán senki nem tud róla, John maga pedig tökéletesen megbízható. Lám, már három éve, hogy minden héten elmegy a bankba azért a néhány ezer dollárért és minden alkalommal hiánytalanul megbozza, még sose történt vele semmi baj...

3.

— Johnny — mondta ezen a kedden Mr. Lustig hű munkavezetőjének, — le kell menni a bankba a fizetésekért...

— Tudom — felelte John. — ...Lőnces után indulok és négy óra felé visszaérkezem... Hátkor fizethetünk!

Lőnces után csakugyan átöltözött John és elindult a subwayn a bank felé. Hosszú volt az út s dacára annak, hogy a subway kilencven kilométeres sebességgel robogott a föld alatt, egy óra

Hosszat is eltartott, amíg leért az alsó városba, a Wall street környékére, ahol a legnagyobb felhőkarcolók és legnagyobb bankok voltak.

John ráért a hosszú úton elgondolkozni. Ismét a szokott álomba merült el. Vajjon mikor és hogyan fog megindulni a karrierje? Az indulás, a start a legnehezebb! Az emberek csodálattal néznek fel azokra, akik karriert csináltak, de csak kevesen tudják, hogy is kezdődött az a karrier! Mennyi kínlódás, szenvedés, önmegtagadás az ár! Vagy ki tudja még, mi minden tapad hozzá? ... A nagy vagyonok gyakran valamely bűnből születnek meg!

És mi lesz, ha egyáltalában nem sikerül? Ha nem tud annyit megtakarítani a fizetéséből, amennyiből elutazhat Hollywoodba, hogy megkísértse a szerencséjét?

— Akkor bizony aligha remélhetek sokat az élettől — állapította meg magában John, — ha nem változtatok az életemen, tíz év múlva is itt fogok tartani, ahol most. Heti harmincöt dollárért fogok dolgozni akkor is, vagy legfeljebb negyvenért ...

A subway megállt a Grand Centralnál, ahol Johnnak át kellett szállni. Rengeteg ember tödült be. Olyan sokan voltak, hogy az ajtót alig lehetett betenni tőlük s az örök vállukat nekivetve a tömegnek, tölték be az embereket a kocsikba, hogy végre be lehessen csukni az ajtókat és a hosszú kocsisor elindulhasson. Az emberek özszepréselődve, mint a heringek álltak egymás mellett s John, dacára annak, hogy ülőhelyhez

Jutott, alig tudott lélegzeni tőlük. Egy-két állomással később megrikkantak az utasok sorai s Johnnak visszakalandoztak a gondolatai a saját, örök problémájához.

Heti harmincöt dollárt, gondolta magában, nagyon ügyesen kell beosztani, hogy az ember ruházódhassék is belőle. Bizony nagyon nehéz belőle megtakarítani tíz dollárt egy héten, ami még mindig csak ötszáz dollárt jelentene egy év alatt. Minthogy pedig a hollywoodi kiránduláshoz s ahhoz, hogy ott hosszabb ideig tartózkodjék, legalább ezer dollár kell, két évig kellene lemondani sok mindenféléről, hogy ezt a pénzt összegyűjtse. A legnagyobb baj az, hogy mikor már összegyűlt valamire való összeg, mindig közbejön valami betegség, vagy egyéb kellemellenség, ami egyszerre elviszi az egész addigi gyűjtés eredményét...

John nagyon elszontyolodott, amikor idáig ért gondolataiban. De ugyanakkor a subway megállt, odaértek a Canal streeti állomáshoz, ahol a bank volt és John kiszállt. Bement a bankba, ahol felvette a pénzt, pontosan hatezer négyszáz dollárt és a pénzt, ami meghatározott számú kisebb és nagyobb bankjegyekből volt, betette egy erre a célra használt fekete bőrtárcába, ami persze alaposan megduzzadt. John a megduzzadt tárcát a kabátja belső zsebébe süllyesztette, úgy mint mindig és távozott a bankból. Felszállt a subwayra és megindult visszafelé.

Ekkor kísértette meg először az ördög. Az jutott eszébe, hogy mi lenne, ha ez a pénz, ez a hatezernégyszáz és egynéhány dollár az övé len-

nel Nem kellene többé gondolkoznia azon, hogyan indítsa meg a karrierjét! Ebből a pénzből elutazhatna Hollywoodba, kitarthatna ott akár egy évig is és megalapozhatná a jövőjét...!

John dicséretére legyen mondva, rögtön elutasította magától az ördögnek ezt a szuggesztióját. Szigorúan és ridegen visszautasította ezt az abszurd gondolatot! Ez a pénz nem az övé és semmi joga nincs arra, hogy hozzányúljon. És nem is lenne tanácsos hozzányúlni. Örültség még csak gondolni is rá. Hiszen ha elvenné... mi is történék, ha elvenné?

Elkezdett gondolkozni ezen. Valószínűleg kellemetlen következményei lennének, ha megpróbálná elsikkasztani. Ámbár... ha az ember nem durva, erőszakos módon csinálná... hanem símán, ügyesen...

Próbálta elképzelni, beleélni magát a helyzetbe. De aztán megrázkódott, mint akin hideg fut végig:

— Ah, csacsiság az egész! Jobb nem gondolni rá...!

De azért a gondolat többször visszatért, egyre gyakrabban felmerült benne. Most már minden héten, minden kedden, valahányszor John elment a bankba, arra gondolt, hogy miként lehetne ezt a pénzt úgy elsikkasztani, hogy ne foghassák meg és ne büntethessék meg érte.

Később nemcsak kedden, hanem más napokon is foglalkoztatta ez a gondolat.

Elgondolkozó és szórakozott lett. Egy este például, amit soha nem tett meg azelőtt, megállt az

utcasarkon és hallgatni kezdte az üdv hadseregének zenekarát. A zenekar kék egyenruhás, piros sapkás, jámbor és megtért férfiakból állt, akik nagy buzgalommal fújták a trombitát és főkötös, szelidarcú hölgyekből, akik odaadóan énekeltek.

Mikor pedig a zsoltár végetért, az egyik kék egyenruhás férfi, aki valami tiszt lehetett az Üdv Hadseregében, felállt és szónokolni kezdett.

John ott akarta hagyni az egészet, de valami visszatartotta. A prédikátor az életről beszélt és az élet igazságtalanságairól, amelyek az embert néha úgy ékeserítik. Sajnos, az életben nem mindig úgy van, hogy a jók jutalmat nyernek és a bűnösök megbűnhődnek. Mindez azonban csak látszólagos. Az, hogy a jók szenvednek, mialatt a bűnösök vidáman élnek, ne keserítsen el bennünket, mondta a prédikátor. A földi igazságon kívül ugyanis van egy égi igazság, ami aztán másképpen méri a büntetést és a jutalmat úgy ezen a földön, mint az égben...

John fanyar mosollyal hallgatta. A hatezer-négyszáz dollárra gondolt, ami megkönnyítené az útját vágyai teljesüléséhez...

— Köszönöm szépen — elmélkedett magában. — Csak biztos lennék benne, hogy a földi igazsággal nem győlik meg a bajom! A többi már vállalnám valahogy...

Sokáig töprengett aznap este. Éjfél lett, majd elmúlt, a hajnal szürkése is belopódzott már az ablakon, de még mindig nem tudott elaludni. Másnap és harmadnap is küzködött még magával, míg végre elhatározta, hogy megkísérli a le-

hetetlent. Megpróbálja úgy elvenni a pénzt, hogy semmiféle büntetés ne járjon érte.

Hosszas töprengés után végre kialakult benne egy terv, ami meglehetősen biztosnak látszott. Sokáig fontolgatta a tervet, latolgatta minden oldalról, míg végre úgy érezte, hogy nem tévedhet.

Hozzálátott az előkészületekhez. Ezekhez tartozott az, hogy elköltözött a lakásából, mely a gyár közelében volt, ahol dolgozott s helyett a város közepén bérelt szobát, a Grand Central közelében. Azért ment oda lakni, mert útközben, amíg Bronxból a bankba ment, át kellett szállnia a Grand Centrálra.

A lakása egy öreg házban volt, amelynek nem volt udvara, hanem fából készült lépcső vezetett fel belül az emeletekre. John a negyedik emeleten bérelt szobát, ami fölött már nem volt több emelet, hanem egy keskeny lépcsőn keresztül fel lehetett jutni a lapos háztetőre. Egy csapóajtót kellett felemelni s akkor az ember feje fölött megjelent a vöröstéglás kémény s afölött az ég...

Azután még halogatta a dolgot pár hétig, de végül mégis csak odaért, hogy úgy érezte, nem lehet habozni tovább, cselekedni kell.

— A jövő héten — határozta el magában —, a jövő kedden végre fogom hajtani...

Végre elérkezett ez a nap is.

John épúgy, mint máskor, elment a bankba a pénzért. Felvette az összeget, amely ezúttal valamivel többet: hatezernyolcszáz dollárt tett ki. Betette a fekete bőrtáskába, amit aztán belesülylyesztett a belső zsebébe.

Épúgy, mint máskor, kiment a bankból és felült a subwayra, amelyen elindult Bronx felé. De a Grand Central állomáson, mikor kiszállt az egyik subwayból, nem szállt át rögtön a másikra, hanem sietve elindult hazafelé. Nem ment be a házba, ahol lakott, mert félt, hogy valaki meglátja. Az egyik szomszédos házba ment be, mely hasonlóan volt építve, mint az a ház, amelyikben ő lakott. Ezeknek a newyorki tömegházaknak nagy része hajszálpontosan egyforma.

John feljutott a negyedik emeletre az idegen házban s onnan kilépett a háztetőre, mely összeért a másik ház tetejével, ahol ő lakott. Elérte a csapóajtót, amin keresztül lemehetett volna a szobájába. De John nem a szobájába akart menni, hanem csak a kémény mellett levő falhoz, melynek egyik elmozdított téglája mögé elrejtette a fekete bőrtárcát a hatezernyolcszáz dollárral...

Aztán leporolta a kezét és ugyanazon az úton, melyen jött, anélkül, hogy bárki meglátta volna, visszasietett. Mindez alig vett igénybe tizenöt-husz percet, egyszóval olyan kis időt, amelyről senkinek sem kellett elszámolnia. Nem fog feltűnni, hogy tovább maradt el, mert néha máskor még tovább tartott, amíg visszatért. Néha a bankban kellett tovább várakozni, néha a forgalom miatt tovább tartott, amíg hazaért. Ha egy félórával hosszabb ideig tartott, amíg visszatért, fel se tűnt...

John újra felszállt a subwayra a Grand Centralon és sietett vissza a főnökéhez.

Úgy ment be az irodába, mint máskor.

John nem hiába álmodozott arról, hogy mozi-színész lesz, most megmutatta, hogy valóban elsőrendű színészi képességek lakoznak benne. Nyugodtan köszönt a főnökének. Mr. Lustignak és vidáman beszélgetett a kollégákkal, amíg levette a kabátját, mintha minden a legteljesebb rendben lenne.

Csak akkor sápadt el és kezdett dadogni, mikor benyúlt a zsebébe a bőrtárcáért — és nem találta sehol. Remegő kapkodással kutatta össze minden zsebet, majd ijedt kétségbeeséssel tört ki belőle: —

— ...Jóságos egek! Vége! Elvesztettem!...

A főnök megdöbbenően nézett rá.

— Nem téved? Nézze csak meg jobban a zsebében...

John jól megjátszott izgalommal tapogatta végig magát, fordítgatta ki a zsebeit.

— Itt nincs. Itt sincs! Eltűnt...

— Várjunk — mondta a főnök izgatottan, de magára erőltetett nyugalommal —, gondolja, hogy elvesztette, vagy pedig ellopták?...

— Azt hiszem inkább, hogy ellopták — nyögte John keservesen —, talán a subwayban lopták el... Igen, most már emlékszem... a Grand Centrálnál nagy tolongás volt... Egy ember nagyon gyanusan szorult hozzám. Azt hiszem, hogy ő volt! Oh, Istenem!

— Hát akkor nincs más hátra — mondta komoran a főnök —, minthogy értesíteni kell a rendőrséget...

4.

Megérkezett egy detektív és kérdőzgetni kezdte John-t a részletekről. De hiába faggatta, nem tudta a fiút összezavarni.

John olyan természetesen viselkedett, olyan kitűnően játszotta a szerepét, hogy egy percig sem vált gyanússá.

A detektív újra és újra elmondatta vele a lopás történetét. Milyen volt az az ember, aki a zsufolt subwayban melléje szorult és gyanúsán viselkedett.

John újra és újra elmondta fáradhatatlanul. El volt készülve erre a torturára s vigyázott, hogy egyik szavával ne cáfolja meg a másikat. Nemcsak hogy mindig ugyanazt mondta, mint előzőleg, hanem a detektív pressziójára még pontos személyleírást is adott a gyanúsított emberről.

— Barna haja volt — mondta —, ami hátul a gallérjára lógott, mert régen nem vágatta le... Szürke kalapot viselt az illető és fekete télikabátot...

Még egyéb adatokat is adott. Végeredményben pedig kialakult egy pontos, de olyan közönséges személyleírás, aminek alapján körülbelül egy millió embert lehetett volna gyanúsítani New-Yorkban...

A detektív végül is megúnta az esetet, hamarabb belefáradt a kérdezősködésbe, mint John a felelgetésbe. John jó idegei győztek.

A detektív fáradtan nyomott el egy ásitást, belátta, hogy reménytelen az eset. Azzal vált el a

főnöktől, hogy folytatják a nyomozást, de nyilvánvaló volt, hogy semmi további nem fog történni az ügyben.

Mr. Lustig komoran nézett a detektív után, aztán behívta John-t az irodába.

— Sajnálom, John — mondta neki —, de kénytelenek leszünk elválni. A magam részéről nem szívesen válok meg egy alkalmazottamtól sem, különösen olyan használható alkalmazottól, mint maga volt. De azt beláthatja, hogy ezek után nem maradhat itt tovább...

— Miért kérem? — kérdezte John és könyörgő szemmel nézett a főnökre —, én hajlandó volnék esetleg kis részletekkel törleszteni a kárt a fizetésemből...

— Ez nagyon szép — mondta Mr. Lustig —, ez mutatja, hogy becsületes ember... De itt nem a kárról van szó, nem az anyagi kár az, ami legjobban bánt! Hanem az, hogy ilyesmi egyáltalában megtörténhetik egy alkalmazottam hanyagsága miatt! Hogy a munkások heti fizetése elvesszen! A hanyagság az, amit kénytelen vagyok büntetni! Sajnálom, de ha elnézem a dolgot, akkor semmi garancia nincs arra, hogy legközelebb nem ismétlődik-e meg — esetleg egy másik alkalmazottal. Arról van szó, hogy példát kell statuálni. Tehát, kérem, felveheti a fizetését, a két heti felmondással együtt...

John szomorú arcot vágott, de csak azért, mert ez így illett. Egyébként magában nagyon örült, hogy minden ilyen jól sikerült. Még ez is! Megszabadul az állásától, ami most már csak teher

lenne a számára! Hiszen annyi pénze van, mint még sose életében. Több, mint hatezer dollárt! Lopnia kellett, hogy megszerezze ezt a pénzt, bünt kellett elkövetnie érte, de érdemes volt! Legalább is úgy érezte.

Most már elindulhat a karrier felé vezető úton, ez a pénz nyitja meg előtte a nagyszabású élet-hez vezető utat...



Persze John nem volt olyan ostoba, hogy rögtön a pénzhez nyúlt volna.

Jól tudta, hogy várnia kell türelemmel. Hátha a detektívek még mindig figyelik. Az nem jelent semmit, hogy a detektív a kihallgatás alkalmával nem gyanúsította. Azért biztosan megfordult benne a gondolat, hogy hátba a küldönc maga lopta el a pénzt? És az ilyet legjobban úgy lehet megfogni, ha nem is gyanúsítják az illetőt, hanem titokban figyelik...

John tehát úgy tett, mintha nagyon meg lenne szorulva és munka után nézett. Minden nap szorgalmasan elment ide vagy oda ajánlkozni, de persze nem kapott állást. Nem olyan könnyű manapság állást kapni, meg aztán valójában ő maga sem akarta. Így ment ez közel két hónapig. Akkor John megnyugodott. Most már aligha figyelik. Kezdődhet az új élet. Elindulhat Hollywood és a karrier felé...

Elővette a menetrendet és kiszemelte a vonat, amellyel másnap utazni fog.

Aztán felment a padláslépcsőn és a kémény-

falból kivette a mozdítható téglát. Az üregben ott volt a fekete bőrtárca úgy, ahogy annak idején odatette. Gyorsan a kabátja belső zsebébe csúsztatta a tárcát, visszahelyezte a téglát és eltüntetett minden áruló nyomot. Aztán visszamosont a szobájába és megsámolta a tárcában levő pénzt. Megvolt mind a hatezernyolcszáz dollár...

A vonat másnap este nyolc órakor indult.

John elhatározta, hogy a feltűnés elkerülése végett nem visz magával csomagot, hanem minden podgyász nélkül megy ki az állomásra. Nem ül taxiba sem, hanem egyszerűen a subwayn megy a vasútállomásra. És nem bérel Pullmant, hanem a legolcsóbb jeövet veszi Chicagóig. Onnan aztán majd javíthat a helyzeten...

Minden nagyszerűen ment.

Olyan kitűnően sikerült az egész, hogy John nevetni tudott volna örömeiben. Milyen szamarak is ezek a detektívek! És milyen gyávák az emberek, akik félnek tőlük. Lám, csak kis merészség kell. Ez a vállalkozás sikerült, nincsen kétség benne. A földi igazságszolgáltatás aligha csípi meg most már...

És ha ez sikerült, akkor a többi is sikerülni fog, az egész karrier, amit kitűzött maga elé. Csak egy kis okosság, óvatosság és elővigyázatosság kérdése az egész...

Odaért a Grand Centrál vasútállomásra, a nagy csarnokba, melynek mennyezetét az eget ábrázoló festmény ékesíti nappal is fénylő csillagokkal...

John megállt a nagy csarnok közepén és körülnézett. Dacára annak, hogy most már biztos volt a sikerben, azért nem adta fel az óvatosságot. Hátha még figyelik!?

De megnyugodva látta, hogy a kutya sem tördök vele. Még ha követte is volna valaki, rég elvesztette volna szem elől a subwayn és a subway körül levő tolongásban...

John megkérdezte a jegypénztárnál:

— Mikor indul a legközelebbi vonat Chicogóba?

Nem azért kérdezte, mintha nem tudta volna, csak részint biztos akart lenni a dolgában, részint olyannak akart látszani, mint a többi tájékozatlan, kérdezősködő, normális utas.

A pénztáros udvariasan felelt. Kiderült, hogy a chicagói vonat menetrendszerű pontossággal indul este nyolckor...

John mégsem ült fel rája.

Mikor ugyanis a zsebébe nyúlt, hogy a jegy árát kifizesse, hirtelen elsápadt. Először azt hitte, hogy talán a másik zsebébe tette a bőrtárcát, amiben a hatezernyolcszáz dollár volt. De hiába nyúlt oda, hiába kapkodott remegő kézzel minden zsebéhez, a tárcsa nem volt egyikben sem.

Ellopták a subwayn, a tolongásban...

5.

John szédülten járkált az utcákon. Eleinte el sem bírta hinni, ami történt, annyira hihetetlennek tűnt fel előtte, hogy őt meglopták. Hát lehet-

séges ez? Hát ilyen rossz a világ? Hát ilyen lelketlenek, ilyen gonoszak az emberek?

Most mit csináljon, hová menjen?

Önkéntelenül is a lakása felé irányozta a lépéseit. Felvászorgott a falépcsőn a negyedik emeleten levő szobácskája és ledobta magát az ágyra.

Szerencsére a lakása megmaradt, mert hiszen nem mondott fel, hanem minden szó és minden csomag nélkül akart elszökni. Senki se tudott róla és így most senkinek sem kellett szólni, nyugodtan visszajöhetett és kisírhatta magát a díványon.

Mert amint végigdobta magát a pamlagon, bizony könnyes lett a szeme. Megrabolták, tönkretették! Gazok...

Az nem jutott egy percig sem eszébe, hogy az ellopott pénzhez ő maga is lopás útján jutott, hogy tulajdonképpen nem volt az övé és csupán az történt, hogy valami magasabb rendű igazság teljesedett be. John nem gondolt erre, de ha eszébe is jutott volna ilyesmi, akkor se vigasztalta volna holmi erkölcsi gondolat. Düh és harag öntötte el lázas forrósággal s ha most kezébe tudta volna kaparintani a tolvajt, talán megölte volna. Így azonban, hogy nem volt a kezeügyében senki, akin bosszút tudott volna állni, csak lázadozó haragot érzett az egész emberiség ellen s úgy érezte, hogy nincs más megtorlás a társadalommal szemben, mint valami még nagyobb gátságot elkövetni. De természetesen csak úgy, hogy ne foghassák meg, ne büntethessék meg

érte. Lopni, betörni, rabolni... akármit, de egyszer mégis felül kell kerekedni!

Egyelőre azonban semmire se volt alkalom, nem lehetett semmi mást csinálni, mint belenyugodni a dolgok változott állapotába és hozzájuk igazodni.



John az automata vendéglőben ismerkedett meg Williamssal és Tonyval.

Williams sima arcú, nyugodt, de mindenre elszánt egyéniség volt. Tony valamivel modortalanabbul viselkedett, mint Williams, olasz származású volt és kevésbé művelt, de ami a gonosz-ságot és az elszántságot illeti, mindenkép felvette a versenyt Williamssal.

Mindketten az alvilághoz tartoztak, egy nagyobb bandának voltak a tagjai, ahonnan engedtlenség miatt kidobták őket s azóta együtt kóboroltak és együtt vállalkoztak sok mindenféle.

Jelenleg is törték valamin a fejüket, de ezt egyelőre nem tudták végrehajtani, mert kettőjük ereje nem volt elégséges hozzá, szükségük volt a lebonyolításhoz egy harmadik személyre is.

Így jutott eszükbe, hogy kivetik a hálót John-ra, akit az automata vendéglőben szemeltek ki. John gyakran ment az automatába, a kevés pénzű emberek vendéglőjébe, ahol nincs pincér, nem kell borravalót adni és pár centből is csillapíthatja éhségét az ember.

Itt vette őt észre Williams és Tony röviddel azután, hogy megegyeztek a társszerzésre vonat-

közölg. Williams közeledett először Johnhoz, beszédbe elegyedtek és összeismerkedtek. Később megjelent Tony is a színen és csakhamar mindhárman jó cimboraságba keveredtek.

Ekkor előállt Williams azzal az ötlettel, hogy kellene valamit csinálni, aminek a révén pénzhez lehetne jutni. Mert ez így nem mehet tovább...

John maga is elég elszánt volt s így nem rökönyödött meg, mikor megértette, hogy új barátai nem egészen legálisan akarják a pénzt megszerezni

— Nincsenek skrupulusaim — mondta John, — olyan társadalomban élünk, mely nem nézi az eszközöket, csak a sikert követeli feltétlenül. Egyszerűbben szabad lopni, csak meg ne fogjanak. Ha tehát olyan alkalom kínálkozik, hogy a büntetés veszélye nélkül lehet — akár illegális módon is — pénzhez jutni, én rám számíthatnak. Minden gátlás és okoskodás nélkül benne vagyok. Csak egyet kötök ki. Nem vagyok hajlandó vért ontani. A magántulajdon is más és az emberi élet is más. Az emberi élet szent. Szeretem a pénzt és hajlandó vagyok magam túltenni az előítéleteken, de gyilkos nem akarok lenni semmi pénzért sem...

— Ez is előítélet — vágott közbe Tony ingerülten, — mindez csak olyan... izé... dilettáns beszéd! Ha egyszer az ember el akar intézni valamit, akkor revolvert kell vinnie magával s aki revolvert visz magával, annak el kell készülnie lennie mindenre. Mit lehet tudni, hogy mi történik. Mondjuk, hogy...

Elhallgatott, mert észrevette, hogy a társa, Williams, integetett neki a szemöldökével. Később, mikor egyedül maradtak, Williams azt mondta Tonymak:

— Ne bíztasd többé, hadd rám, majd én elintézem. Az ilyenekkel úgy kell bánni, mint a kutyával, mely a folyóparton ugat és nem mer bemenni a vízbe. Be kell lökni s ha egyszer bent van a vízben, akkor úszik már kénytelen-ségből is...

Másnap Williams újra beszélt Johnnal s akkor titokzatosan és bizalmasan mondta:

— Olyan alkalom kínálkozik, mely úgyszólván minden veszély nélkül biztosít szép pénzt. Egy rablást kell végrehajtani, ami azonban nem jár semmi veszéllyel, tulajdonképen nem is rablás, mert akit kirabolunk, az is támogatni fog...

— Hát az hogy lehet? — kérdezte John csodálkozva, félig hitetlenül.

— Nagyon egyszerűen. Az illető üzletembernek ugyanis női kalapgyára van, ötszázan dolgoznak nála és biztosítva van betörés ellen. Na már most, ha bármit elrabolnánk, az illető üzletembernek igazolni kellene a kárát, csak akkor kapna valamit vissza a biztosító társaságtól. Az illető üzletember már rég gondolkozott azon, hogy miképen lehetne rendezni nála egy műrablást, amin mindnyájan keresnénk, csak a biztosító társaság nem. Tehát a következőkép beszéltük meg a dolgot. Szombaton, amikor a munkásokat fizetik ki, a cégtulajdonos kivész a bankból tízezer dollár készpénzt a munkabérekre. Ezt a pénzt látszó-

lag, úgy, mint máskor, egy börténkában elhelyezi kifizetés előtt az iroda szekrényében, addig az egy-két óráig, amíg a kifizetés megkezdődik. Ekkor jövünk mi. Revolverrel lépünk be s kényszerítjük az irodakisasszony szemé láttára, hogy nyissa ki a szekrényt s adja ki a pénzt. Erre ő kiadja a fekete irattáskát...

— Persze, a pénz nem lesz az irattáskában — szólt közbe John.

— Ez az — mondta Williams, — látom, hogy érti a dolgot. A főnök már előbb kivette és eltette a pénzt s nekünk csak azért kell csinálni a mókát, hogy minden tekintetben igazolva legyen a biztosító társaság előtt. Minthogy pedig a bankban is igazolni tudják, hogy felvett tízezer dollárt, sőt látták is, amint betette az irattáskába, a biztosító társaság kénytelen lesz kifizetni a tízezer dollár kárt...

— De mit kapunk mi a munkáért? — kérdezte John.

— Vártam ezt a kérdést — mosolyodott el főlényesen Williams, — és örülök, hogy megkérdezte. Látom belőle, hogy üzleti érzéke van és komolyan gondolkozik. Mi harminc percentet kapunk az üzletember hasznából, vagyis három-ezer dollárt, ami azt jelenti, hogy mindegyikünk-re jut ezer dollár egy kis munkáért, ami alig tart pár percig...

— Igen, de a rizikó — gondolkozott el John.

— Miféle rizikó? — torkolta le Williams. — hiszen a tulajdonos támogat és velünk tart... Ijedt képet fog vágni, mialatt mi revolvért fo-

gunk rá, de belülről nevetni fog... Színjáték az egész...

— Rendben van — aggályoskodott John, — de más is lesz az irodában. Legalább is egy gépirónő. Hiszen kell is, hogy tanu legyen, aki igazolja a rablást... Az irodistalány csak nincs beavatva!

— Persze, hogy nem.

— Hátha sikít, ellenkezni próbál és mégis csak használni kell majd a revolvert... — mondta John aggodalmasan.

— Á, ne nevetesse ki magát! Egy lány! Úgy meg lesz ijedve, hogy mukkani sem tud majd. De mondja már, hogy sikít! Majd bekötjük a száját és kész... Nincs mit aggódni!

John végül elhitte, hogy valóban nincs mit aggódni és megígérte, hogy résztvesz a vállalkozásban.

Később, mikor egyedül maradtak, az olasz azt kérdezte Williamstől.

— Mert mondtad ezt az egész mesét annak a zöldfülünek?

— Két okból — felelte Williams nyugodtan. — Először is azért, hogy nyugodt legyen. Ha azt hiszi, hogy előre megbeszélte, kicsinált dolog az egész, akkor nem fog reszketni kezében a revolver és ha még azt is bebeszélem neki, hogy vak-történy van benne, akkor nem fog félni elcsúzni sem...

Tony lebiggyesztette az ajkát. Nem méltányolta túlságosan az ötletet. Williams nyugodtan folytatta:

— A második ok, amiért a mesét beadtam neki, az, hogy meg legyen elégedve a harminc százalékból ráeső résszel, vagyis ezer dollárral, míg mi nyugodtan megosztozunk a többen, az egész kilencezer dolláron... Érted?

Ezt már megértette Tony és csillogó szemmel kiáltotta:

— Remek...!

A vállalkozás pontosan úgy folyt le, ahogy azt Williams kitervezte. Tíz óra után nyitottak be az üzem irodájába, mikor feltehető volt, hogy a pénzt kihozták már a bankból és ott van előkészítve a pénztárszekrényben.

Az irodában azonban nemcsak a tulajdonos volt és az irodakisasszony, hanem még mások is, a cégvezető, a levelező és két hivatalnok. Úgy látszik azonban, hogy Williams számított erre s azért volt szükség John segítségére. Williams kinyitotta a pénztárszekrényt, mialatt Tony revolverrel sakkban tartotta a személyzetet, John viszont az ajtóban állt, hogy valaki meg ne lehessen ők...!

Williams magához vette a fekete pénzestáskát, aztán kihátráltak és a lent várakozó autón elrobogtak. Negyedóra múlva ott voltak Williams lakásán, ahol Williams felnyitotta a táskát. Üres volt...

Williams elfehéredett a dühtől és szitkozódni kezdett.

— De hiszen így beszéltek meg — vigasztalta John, — majd megkapja holnap a kialakudott háromezer dollárt...

— Ó, szerencsétlen számár — dühöngött Williams, — hát elhitte a mesét! Sajnos, nem volt semmi megállapodás és nem kerestünk egy vasat sem! Ügylátszik, előbb jöttünk, mielőtt a bankból kihozták a pénzt...

Így tudta meg John, hogy be akarták csapni s majdnem áldozata lett két lelkiismeretlen gazembernek.

— Gonosz a világ — állapította meg magában, — s az úgynevezett rablóbecsületről szóló mese ritkán bizonyul valóságnak. De szerencse, hogy így történt. Ki tudja, hová jutottam volna ebben a társaságban...? Megpróbálok tisztességesen megélni... Mégis az ér legtöbbet.



Dehát nem olyan könnyű a szegénységhez igazodni, nem olyan könnyű megszokni az éhezést. És ha eddig nem talált munkát, amíg volt pénze és nem kellett éheznie, hogy fog most találni, amikor nincs semmiféle kitarása? Most még rendes ruhái vannak, mert mindig sokat adott az öltözködésre, de a viszontagságok meg fogják tépni azt is és nemsokára kopottan fog járni. Később talán rongyosan is!

És mi lesz aztán?

John verejtékes homlokkal töprengett. Ám semmi okosat nem tudott kisütni. Az egyetlen dolog, amit tehetett, az volt, hogy most már komolyan nekilátott a munkakeresésnek. De míg azelőtt, amíg nem egész komolyan járkált állás után, esetleg lett volna itt-ott alkalma valami

rosszabbul fizető munkát vállalni, most már semmi, de semmi se akadt. Pedig most elvállalt volna akármit...

Pár hétig még tudta fizetni a házbért, úgy hogy a ruháit betette zálogba. Később azonban nem volt mit zálogba tenni és most már azon a ponton állt, hogy kiteszik a lakásból. A háziúr már hitelezett egy hetet s most még egy hetet erőszakolt ki belőle. De érezte, hogy nem megy tovább...

Elérkezett a nap, mikor el kellett hagynia a házat és nem volt lakása. Egyedül állt az óriási New-Yorkban, ahol nem volt sem rokona, sem lakása, sőt még holmijai sem voltak. Amit zálogba lehetett tenni, vagy eladni, az mind rég elvándorolt és csak a legszükségesebb apróságok szorongtak a hóna alatt levő csomagban. Most is minden nélkül hagyta el a lakását, ahogy annak idején is csomag nélkül indult el a vasútállomásra, hogy új élet felé induljon. Akkor attól félt, hogy üldözik, hogy követik és figyelik, de bízott a jövőben. Most nem kellett félnie attól, hogy megfogják, megtalálják nála a lopott pénzt és letartóztatják. Most szabad volt, de éhes és elkeseredett és nem tudta, hogy mikor fog enni legközelebb?...

Bekövetkezett az is, amitől jobban félt, mint az éhezéstől: kopott és gyűrött ruhában járkált az emberek között. Hihetetlen, hogy milyen gyorsan tud lezúllni az ember, ha nincs rendes lakása! Három-négy éjszaka a szabadban még a legtökéletesebb gentlemanből is csavargót csinál.

Az első éjszaka után, amit a parkban tölt az ember egy padon, még úgy érzi, hogy nincs semmi baj; kisimítja összegyűrt ruháját s még valahogy embernek tudja érezni magát. De a második éjszaka után már kezd reménytelen lenni a dolog: a ruhán olyan gyűrődések támadnak, amiket nem lehet többé egyszerűen kisimítani, a borotválatlanság piszkosnak mutatja az arcot, ami szintén egyre gyűröttebb lesz a fáradtságtól. A harmadik nap már nem is próbálja a szerencsétlen ember kisimítani a ruháját, tudja, hogy lehetetlen, érzi, hogy az arcát sűrű szőrzet borítja, de ezzel se törődik, valahogy belátja, hogy nem bír az ár ellen küzdeni, belenyugszik, hogy csavargó lett és megadja magát a sorsának...

John is azon a ponton állt, hogy elmerüljön az árban. Már második éjszaka aludt a Central Parkban és meglehetősen gyűrött ruhában, meglehetősen borostás arccal és ugyancsak éhesen kódorgott a szépen gondozott pázsítot átszelő kavicsos úton. Mikor elfáradt a csavargásban, leült az egyik padra és tompán nézett maga elé.

Nem gondolt a világon semmire. Annyira el volt gyötörve, hogy nem tudott gondolkozni.

De egyszer csak kerekre nyílt a szeme és pillantása csodálkozva tapadt egy kerekes tolószékre, amely a kanyargó úton közeledett feléje.

A tolószékben egy őszhajú ember ült, aki nyilvánvalóan asztmás lehetett. Legalább is apró és nehéz lélegzetvétele ezt bizonyította. A beteg ember szemében kicsinyes és rosszindulatú kesé-

rűség csillogott, mintha az egész világot okolta volna azért, hogy neki ez jutott a sorstól; hogy egy karosszékben kell tolatnia magát, ha levegőzni akar.

De nem az asztmás öregember látványa volt az, ami szinte megbűvölte Johnt. Hanem az, hogy a tolószéket egy fiatal nő toltá, aki nagyon, de nagyon ismerősnek látszott. Barna haja volt és néhány szeplőcske az orra körül. És a bal füle alatt egy bájosan odaillő kis anyajegy...

Igen, nincs kétség benne, hogy ő az! Bessiel! De hogy kerül ide Kalamazooból?

A tolókosci a pad közelébe ért. John felugrott.

— Bessiel!

A lány megállt és mintha nem hitt volna az első pillanatban a szemének. De aztán kiszaladt az ő száján is:

— John!

A fiú kitárta a karját, szinte önkéntelenül, abban a hiszemben, hogy a lány rögtön beleszalad. Úgy mint régen. Hiszen ez oly természetes.

De Bessie csak állt zavartan a szék mögött, egyik kezét még mindig a tolószék karfáján nyugtatja, mintha tovább akarná tolni.

John agyában keserűen villant fel az igazság. Persze, hiszen mikor elváltak, arról beszélt a lánvnak, hogy gazdagságot megv keresni, hogy a szerencsét, ha szolia s amint üstökön ragadia, akkor visszamegy a lánvért. A gazdagság és jólét csillogó képeit festette a lány elé, aki most

Igy látja őt viszont szegényes ruhában, gyűrötten, a kezdődő züllöttség jeleivel az arcán.

De nem ez volt a lány zavarának az oka. Hiszen alig látta John ruháját, alig volt ideje a fiút végignézni, csak az arcát pillantotta meg, a szemét, amiről felismerte. Inkább azért jött zavarba, azért szégyelte magát, hogy ilyen fura helyzetben találkoznak! Hogy ő egy tolószék mögött áll...

— John — rebegte —, most nem beszélhetek. Ekkor már John is visszanyerte a hangját.

— Bessiel Hogy kerülsz ide...?

— A papa meghalt és feljöttem New Yorkba. Kénytelen voltam valami munkát vállalni

— Kérem, kisasszony — szólalt meg mérgesen a tolószékben ülő ember, — nem azért fizetem magát, hogy a parkban diskuráljon a lovagjaival. Muszáj nekem a maga társalgását hallgatni? Nem tudja ezt máskor elintézni?

— De igenis, Mr. Sherman... — felelte Bessie halkán, lehajtott fejjel. Bele is pirult, látszott, hogy szégyeli magát.

— Hát akkor gyerünk — mondta Mr. Sherman kellemetlen hangon.

— Igenis... — hallatszott Bessie halk hangja. És engedelmesen tolni kezdte a kocsit tovább. Közben azonban oldalt fordult s minthogy a főnöke nem láthatta, hogy mit csinál a háta mögött, elnézést kérő mosollyal intett John felé. Azt jelentette ez, hogy most nem beszélhet tovább, de John jöjjön utána és ha majd alkalom lesz, beszélgetnek...

John bólintott a fejével, hogy megértette.

Hátramaradt, nehogy a kellemetlen hangű Mr. Sherman valamelyik fordulónál megláthassa és lassan követte őket. Ez hosszú és unalmas dolog volt. Az utat a beteg öregember szeszélye diktálta. És Mr. Sherman, mintha csak érezte volna, hogy John követi őket, sehogy sem akart még hazamenni.

— Még egy félórát sétálunk — mondta a lánynak, mikor Bessie meg akart vele indulni hazafelé. Másfél órával tovább tolatta magát a lánynyal, mint rendesen, mintha csak szándékosan kínozni akarná az idegességtől már reszkető, szerencsétlen teremtetést...

John már az első pillanatban megharagudott a kellemetlen öreg emberre és már gyűlölte. Hogy így kínozza Bessiet, így kegyetlenkedik a lánynyal, az ő szerelmével...

Most megint érezte, hogy szereti a lányt, egyszerre feltámadt a sajnálkozással együtt minden régi érzés a szívében...

Alig várta az alkalmat, hogy beszélhessen vele.

Bessie végre megindult a tolószékkel kifelé a parkból. Mentek hazafelé...

John óvatosan követte őket.

Nem kellett messzire menni. Egy elegáns magánház elé értek, amelynek gondozott külseje elárulta, hogy tulajdonosa a gazdag emberek közé tartozik. Bessie betolta a széket a metszett üvegű vasrácsos kapun.

John kint maradt az utcán és várakozott...

Sokáig állt az utcán.

Egyideig a kapura függesztette a pillantását és várta, hogy Bessie megjelenjék, de aztán, hogy a lány nem jött ki, megúnta a várakozást, elkezdett sétálni.

Gondolataiba merülve ment fel és alá. Bessiere gondolt, a három év előtti dolgokra Kalamazoo-ban, azokra az álmokra, melyek ott hevitették, mielőtt még New Yorkba jött. Aztán Mr. Shermanra gondolt, Bessie gazdájára, erre a kellemetlen öreg emberre, akit elég volt egyszer látni ahhoz, hogy meggyűlölje.

Egyszerre csak megrezzent, mert valaki megérintette a vállát. Bessie állt mögötte.

— Drágám... — mondta a lány és hozzásimult.

Most már John is megtalálta a szerelem hangját. Kitárta a karjait:

— Édes...

És úgy fonódtak össze, mint két elveszett gyermek, akik a boszorkány kertjében megtalálják egymást... Kart karba öltve sétáltak és beszélgettek az őszi koradélutáni homályban, amely lila fátyollal borította be az eget. Csakhamar sötét lett.

A sötétben hosszú, forró csókot váltottak.

Közben Bessie halkan és csendesen elmesélte a sorsát és John is elmondta mindazt, ami vele történt. Illetve nem mindent, mert például azt, hogy a cégétől sikkasztott hatezernyolcszáz dol-

lárt, nem mondta el. Minek? Hiszen a pénzt úgy is elvesztette azóta, anélkül, hogy használta volna. A lényeg az, hogy jelenleg nincs állása és hogy most próbál állás után nézni, de ez nem megy valami könnyen...

Közben cseperegni, majd zuhogni kezdett az eső.

— Itt nem állhatunk tovább — állapította meg John. Bevitte volna a lányt valami étkező helyre, de nem volt pénze és így inkább azt kérdezte Bessietől:

— Hozzád nem lehet felmenni?

— De igen — felelte a lány — gyere utánam...

Odavezette a házhoz, de nem ment be Johnnal a főkapun hanem egy szűk oldalköszön át egy mellékajtóhoz surrant vele. Ügylátszik, ez volt a személyzeti lépcső.

Bessie nem gyújtott világosságot, nehogy feltűnő legyen, hanem megfogta a fiú kezét és úgy vezette fel az emeletre.

Bessie szobája felé igyekeztek, de útközben keresztül kellett menni egy nagy szobán, ahol képek, iratszekrények és egy nagy íróasztal volt. Ez volt Mr. Sherman dolgozószobája...

Először mindketten meghökkentek, mikor beléptek, mert a szoba ki volt világítva, de aztán látták, hogy nincs bent senki. John megfigyelte, hogy az egyik iratszekrényen nehéz ezüst gertyatartók vannak s általában sok ezüst s arany tárgy van a szobában...

Az íróasztal nagy fiókja pedig kissé kihúzva áll...

— Gyerünk, gyerünk — suttogta Bessie és a kezénél fogva elhúzta a fiút. Felérték Bessie szobájába.

Bessie világot gyújtott, de csak rövid időre. Eloltotta a villanyt, nehogy John ottléte feltűnjék valakinek. A sötétben leültek a díványra és egymáshoz fonódva, suttogva beszélgettek.

Bessie panaszkodott a gazdájára, aki szigorú, zsörtölődő és a kegyetlenségig szeszélyes.

John is bevallotta, hogy bár csak egyszer látta Mr. Shermant, de máris gyűlöli.

— Undorító állat... — mondta, — kellemetlen és rosszakarátú! Meg kellene büntetni valahogy...

— Nem lehet csinálni semmit — felelte Bessie, — hiszen a gazdám és végeredményben kenyeret ad! Engedelmeskednem kell...

John nem felelt semmit, csak összeráncolta a homlokát és mélyen elgondolkozott. Majd azt kérdezte:

— Mondd, Bessie, sehol nem láttam páncélszekrényt. Hol tartja az öreg a háznál levő készpénzt?

— Az íróasztalban — felelte Bessie.

John ezen úgy elcsodálkozott, hogy majdnem felkiáltott:

— De hiszen az íróasztal fiókja nyitva van! És ha nincs is nyitva, igazán gyerekjáték lenne fel törni!

Ezt akarta mondani John, de nem szólt semmit. A lány ugyanis az ajkára tette a kezét és figyelmeztetőleg suttogta:

— Pszti! Egy szót sem...

Kivülről ugyanis lépések hallatszottak. Elhaltak az ajtó előtt, aztán újra csend lett.

— Mire gondolsz? — kérdezte most Bessie.
— Mit akartál mondani?

John habozott, hogy elmondja-e a lánynak, amit most gondolt. Hogy itt van az alkalom, hogy elégtételt vegyenek maguknak a sorstól mindazért, amivel igazságtalanul sújtotta őket. Hogy végre ők is meggazdagodjanak...

Magyarázni kezdte a lánynak, hogy nincs mitől félni. Az íróasztalhoz könnyű hozzáférni és biztos van ott mindig pár ezer dollár, ami elég ahhoz, hogy ők ketten elutazzanak, megesküdjenek és új, boldog életet kezdjenek élni...

Bessie elrémült a gondolattól és hallani sem akart róla. Hiába biztatta John és magyarázta neki, hogy sok igazi nagy vagyon úgy született, hogy azért kezdetben olyasvalamit esináltak, amivel a börtönt kockáztatták...

— Igérd meg, hogy nem teszel ilyesmit és nem is gondolsz többet rá... — kérte Bessie a fiút.

John megígérte. De nem tehetett róla, többször is gondolt rá. És közben feljárt Bessiehez. Nemcsak azért, mert Bessietől mindig kapott egy-két dollárt, hogy fenn tudja magát tartani, amíg valami munkát talál, hanem azért is, mert közben alkalma volt mindig jobban és jobban kitanulmányozni a terepet.

A pénzbeli segítséget nem kérte, hanem a lány erőszakolta rá. John, bár igen nagy szüksége volt a pénzre, csak restelkedve fogadta el. Igaz,

John elszánt volt, olyan elszánt, hogy kétségbeesésében hajlandó lett volna bünt is elkövetni, de nem volt igazán erkölcstelen. Fájt neki, hogy egy dolgozó, szegény lány pénzén kell élnie s ez még jobban elkeserítette. Alig várta az alkalmat, hogy tervét végrehajthassa és Mr. Sherman pénztárát megkönnyítse pár ezer dollárral.

Mert joggal remélhette, hogy ennyi akad majd az íróasztal valamelyik fiókjában. Ha pedig kevesebb a készpénz, akkor a szobában található aranyat, ezüstöt is lehet értékesíteni szép összegért...

Egy este, mikor megint ott ólálkodott Mr. Sherman háza körül, hogy Bessiet láthassa, véletlenül nyitva találta az oldalajtót. Sikerült észrevétel nélkül bejutnia a melléklépcsőre, anélkül, hogy valaki meglátta volna.

— Ez a legjobb alkalom — ujjongott fel benne a gondolat. — Bessienek sem kell tudni, hogy én voltam a tettes. Ha most nem talállok senkit a dolgozószobában, végrehajtom a dolgot...

Dobogó szívvel, lábujjhegyen lépett a dolgozószobába. Üres volt. Meggyújtotta az íróasztalon a villanyt. Aztán megpróbálta a középső nagy fiókot kifeszíteni. De nem is kellett feszíteni, mert nyitva volt, csak rántott egyet rajta és a fiók kinyílt. Némi kutatás után a fiók mélyén meglátott egy borítékot, tele nagyobb címletű dollárbankjegyekkel. De mielőtt hozzányulhatott volna, valami neszt hallott és felnézett.

Ott látta a szoba közepén — nem messze magától — Mr. Sherman. Ott ült a karosszékekben,

amelyet maga gurított be a kerekénél fogva. A szemében harag villogott és a szájmozgásán látszott, hogy most mingyárt elordítja magát és behívja a cselédséget.

John azonban nem várta ezt meg. Tudta, hogy amint az öreg elkiáltja magát, neki vége. Ha tapasztalt gonosztevő lett volna, revolverrel kényszerítette volna Mr. Shermant, hogy maradjon esendben. Gyakorlott gangster esetleg fegyver nélkül is rá tudott volna ijeszteni az öregre. De Johnnak nem voltak ezen a téren tapasztalatai s így csak a rémület diktálta cselekedeteit. Szinte öntudatlanul felkapta a díványról az egyik párnát és az öreg arcára nyomta.

Az ember kiáltani próbált a párna alatt.

— Hallgass... — sziszegte John.

De az ember nem nyugodott, sokkal erőteljesebben védekezett, mint várni lehetett volna. Világos volt, hogy amint mégis kis réshez jut, amint némi levegő éri a száját, olyan ordítás szakad ki belőle, hogy fellármázza az egész házat! Nem, ennek nem szabad megtörténnie...

John kinyult a szekrény felé, és megragadta az első kemény tárgyat, amely a keze ügyébe esett. Egy nehéz ezüst gyertyatartó volt.

Lesujtott vele a vergődő ember fejére. Az vönaglott egyet, aztán elhallgatott. John érezte, hogy felesleges már a párnát rászorítani az arcára, mert úgysem kiáltana. És a párna megcsúszik valami nedvességen, vér szivárog végig az öreg arcán...

Johnt hirtelen páni rémület szállta meg.

Olyan rémület, hogy elfelejtett mindent. Nem gondolt többé a pénzre, az íróasztalban lévő bankjegyekre. Csak az a gondolat szorította össze jéghideg reszketéssel a szívét, hogy őlt. Hogy embert őlt! És a menekülés gondolata sürgető erővel hajszoalta:

— Menekülni! Menekülni!

Az ajtóhoz ugrott, amelyen keresztül bejött. Még nyitva volt. A lépcsőházban sem volt senki, még szabad volt a menekülés útja!

Néhány hosszú, rohanó lépéssel kint volt újra az utcán. Először csak sietett, hogy fel ne tűnjék, de aztán, amint távolabb ért a háztól, szaladni kezdett és futott, rohant, mint akit a fűriák kergetnek...

7.

— Hazamenni! — támadt fel benne a gondolat.

Sietett a lakása felé. Most megint volt lakása, egy kis bérelt szoba, még nyomoruságosabb, mint azelőtt, aminek a házbérét Bessie jóvoltából tudta csak fizetni.

Ide akart menni, de hirtelen meggondolta a dolgot. Már a lakás közelében volt, amikor eszébe jutott, hogy azóta valószínűleg felfedezték a gyilkosságot s akkor nincs kizárva, hogy az ő lakása címét is kinyomozták.

Megfordult és rémülten menekült!

Általában nem volt kétsége az iránt, hogy a gyilkosságot rövidesen felfedezik és hogy a rend-

Őrség rövidesen kinyomoz mindent. Nem valószínű, hogy a holttest ott marad egész este a dolgozószobában, anélkül, hogy valamelyik szolgál, vagy cselédlány be ne nyitna és fel ne fedezné a szörnyűséget. Tehát kár áttatnia magát, nem számíthat arra, hogy van ideje holnap reggelig, hogy a rendőrség még nem tud a gyilkosságról! Ha pedig felfedezték a holttestet, akkor rájönnek rövidesen arra is, hogy ki lehet a gyilkos. Legalább is, hogy kit gyanúsíthatnak. És a gyanúsítottak között ott szerepel ő is. Ez kétségtelen, ezt el kell ismerni. Nagy hiba lenézni az ellenfelet s arra számítani, hogy a rendőrség tehetetlen és hibákat fog elkövetni.

Nem az első, amit a detektívek csinálnak, hogy kihallgatják a személyzetet. És ha a személyzet valamelyik tagja többször ugyanazt a vendéget fogadja, az sem marad sokáig titokban a detektívek előtt. És ha az öreg Sherman előtt titokban is lehetett tartani, hogy Bessie több ízben látogatót fogadott a szobájában, mások bizonyára látták. Az inas, vagy a szakácsné... és ők biztosan megemlítik a detektíveknek... Vagy az is lehet, hogy Bessie maga be fogja vallani az első kérdésrel. Annál is inkább, mert Bessie nem tud róla, hogy ő követhette el ezt a szörnyűséget. Bessie lelkiismerete tiszta s ártatlannak gondolja őt, tehát ártatlanul és bátran fog elmondani róla mindent a detektíveknek...

És hogy meg fog borzadni, mikor megtudja a valóságot! Szegény, szerencsétlen Bessie! Milyen szégyent hozott rá! A lapok mindent megírnak!

majd róla, közlik a fényképét azzal a felírással:
„A gyilkos barátnője.”

John fájdalmas sajnást érzett a szíve körül. Csoda-e, ha Bessie megutálja ezek után és igyekezni fog elfelejteni még az emléket is? Kétségtelen, hogy Bessiet most már elvesztette örökre.

— Vége... — jajdult fel egy rettentő fájdalmas hang a szívében, — most vége mindennek! Elvesztettem mindent. Üldözött vad lettem, akinnek fejére vadásznak. Nem gondolhatok többé a jövőre, nem remélhetem azt, hogy valaha gazdagságban és kényelemben élvezhetem az életet! Minden remény elveszett és helyette csak szörnyű feketeség maradt. A legjobb, amit remélhetek, hogy nem fognak el és reszketve bujdokolhatok egy ideig. De meddig? És ha mostanáig pokol volt az életem, milyen pokol lesz ezután? Ha pedig elfognak, halálra égetnek villanyos árammal a Sing-Singben. Vagy ha megkegyelmeznek, akkor még rosszabb, akkor ott kell lemorzsolnom egész életemet a vasrácsok mögött...

Tépelődve sietett és maga sem tudta, hogy hová megy. Kifelé ment a városból, észak felé. Már Bronxban járt valahol. Most megállt kábán és körülnézett.

A sarkon újságot árusítottak. Az újságárus kiabált is valamit:

— Evening Papers... Big murder...

Csak ennyit hallott: „Estilapok... nagy gyilkosság...”

Azt nem mondta az újságárus, hogy a nagy gyilkosság hol volt, kit öltek meg?

De hiszen minden alkalommal ezt kiabálták, mindig volt valami gyilkosság, mintha csak azért ölnék meg az embereket, hogy jobban el lehessen adni az ujságokat! Talán nem is erről a gyilkosságról van szó! Talán ezt fel sem fedezték még és Mr. Sherman holtteste még mindig ott fekszik...

Égő mohóság, szinte kényszerítő vágy fogta el, hogy vegyen egy ujságot. Ugyanakkor pedig valami rettentő félelem is. A fejébe forróság tödult s érezte, hogy ömlik az ereiben zubogva, kalapálva a vér. A hátán pedig borzongó hidegség szaladt végig, mintha jégdarab csúszott volna végig a hátgerincén...

— Veszek egy ujságot — határozta el magában dideregve.

Közeledett az ujságárushoz. Mintha ölomból lennének a lábai. Érzí, hogy a szájaszéle kicserpesedik és az ujjai remegnek. Belenyúl a zsebébe, előkotorász két centet az ujságra és reszkető ujjai között tartva a pénzt, közeledik az ujságárushoz...

Ugyanakkor azonban látja, hogy a másik oldalról egy árnyék közeledik az ujságos felé. Megáll és nézi. Az árnyék a botját lóbálja s ahogy a lámpafény alá ér, az egyenruhája is kivehető: egy rendőr...

John megfordult és anélkül, hogy ujságot vett volna, dobogó szívvel sietett el másfelé...



Felült a subwayra, amely a város legtlávobabbl pontjára vitte. Kint járt Flushing felé, ahol már alacsonyabb családí házak voltak csak.

City Islandra akart eljutni, a város környékén levő legelhagyatottabb szigetre, ahol a nyáron gyakran volt. Akkor tele volt kirándulókkal, de ilyenkor, kora télen, elhagyatott szokott lenni. Valóban néptelen volt és a giz-gazos üres telkek közt, a világítás nélküli utakon, a komor sötét-ségben más talán félelmet érzett volna. John azonban megnyugodott, valahogy úgy érezte, hogy betakarja és megvédi a sötétség.

De ez csak rövid ideig tartott. Ahogy ott ült egy fatönkön, két keze közé fogva forró fejét, gondolkozás nélkül, egyszerre csak úgy érezte, hogy valaki közeledik feléje. Tágranyílt szemmel nézett a sötétbe s egy tolószéket látott, mely önmagától közeledett feléje, anélkül, hogy a kerekei mozogtak volna, mintha símán csúszott volna a levegőben. Nem volt semmi világítás, mégis tisztán látta, mert úgy a széék, mint a benne ülő Mr. Sherman valami foszforeszkáló fényt sugároztak magukból.

John eltakarta a szemét.

— Menj, menj innen — nyögte védekezve a közeledő felé — te meghaltál, mit akarsz itten?

De a látomány nem oszlott el. John felugrott és futni kezdett. Nem nézett hátra, de érezte, hogy a tolószék kitartóan gurul utána. Nem fut-hat olyan gyorsan, hogy utól ne érje. Lihegett és botladozott. Már nem bírta tovább. Egyszer csak elbotlott és lezuhant a földre.

Végigterült és kezeibe temette az arcát. A testét rázta a zokogás. És imádkozott nyögve:

— Istenem... bűnös vagyok... bocsáss meg!...

Végigvillant előtte az egész élet, mintahogy a vonat kerekei alá került ember pillanatok alatt végigéli újra egész életét. Ott követte el élete legnagyobb hibáját, hogy engedett az alkalom kísértésének és ellopta azt a hatezernyolcszázegynéhány dollárt. De a pénz nem hozott szerencsét, nem volt semmi haszna belőle, csak szenvedés és gyötrelem. Azóta lett pokol az életel Mert aki lop, — mondja az evangelista —, az rabol is. És aki rabol, az gyilkol is...

És hiába jött érte az angyal, hogy kivezesse ebből a pokolból. Hiába próbálta Bessie megmenteni, ő nem hagyta magát, hanem még a lány életét is elrontotta...

Oh, ha még egyszer újra kezddhetné az életét! Kábulat borult rá, olyan álmoféle kábulat, mely azzal kecsegteti, hogy a valóság nem történt meg s amikor felébred, kiderül, hogy minden csak álom volt...

Maga sem tudta, hogy meddig feküdt így. Mikor felébredt, szürkéseget látott maga körül, a hajnal szürkességét és távoli gyárkémények rideg sziluettjeit...

Most egyszerre kegyetlen, fájdalmas hidegséggel hasított végig rajta a valóság tudata: ölt, embert ölt, gyilkolt és ha mostanáig sikerült is elbujdokolnia, előbb-utóbb elfogják. Hiszen nincs pénze, az a pár dollár, ami nála van, leg-

feljebb arra elég, hogy egy revolvert vegyen rajta és végezzen magával.

Ez a gondolat megragadta. Ez lenne még a legokosabb. Ugy sincs miért élnie többel! Az élet lehetőségének minden reménye elveszett a számára. És elvesztette az egyetlen lényt is, aki ragaszkodott hozzá. Csak még egyszer beszélhetne Bessievel. Csak megmagyarázhatná neki, hogy ő nem akarta, hogy véletlenül történt! Bessie megértené és megbocsátaná neki. És akkor nyugodtan halna meg...! Bátran végezne önmagával, mielőtt a villanyösszékbe teszik! Igen, ez az egyetlen, amit még tehet. Agyonlővi magát, végrehajtja saját magán az ítéletet és ezzel vezekel a bűnéért...

... Elindult a város felé. Végtelen, önsajnáló, szívtépő elszántság szorította össze a szívét. A házak közé ért, meglátott egy régiségboltot, bement és egy használt, nagykaliberű revolvert vásárolt. És hat golyót is hozzá...

Alig maradt pár cent a zsebében. De hiszen neki nem volt többé pénzre szüksége. Csak annyira, hogy valami közlekedési eszközön visszakerüljön a városba, Mr. Sherman házához...

Végre odakerült, végre ott állt a ház előtt. Eszébe sem jutott, hogy bemenjen, nem is mert volna. De biztosra vette, hogy Bessie megérzi, hogy itt van és előbb-utóbb kinéz valamelyik ablakon, meglátja és kijön hozzá. Csak néhány szót beszélhessen vele. Csak arra kérhesse, hogy bocsásson meg. Aztán agyonlőheti magát...

De Bessie nem jött ki a házból. Pedig John

előtt úgy rémlett, hogy megrebbent az egyik ablakfüggöny, hogy mögötte látta is Bessie alakját. Sőt, mintha Bessie intett is volna neki, hogy menjen el! De nem jött ki a házból!

Tehát Bessie nem akar többé tudni róla. Nem akarja még meghallgatni sem a védekezését, szöba sem akar állni vele. Akkor igazán még kevesebb értelme van ezentul az életnek. Ott a revolver a zsebében, hát mire vár még?

John előrántotta a revolvert és a fejéhez emelte.

Ebben a pillanatban azonban elkapták a karját. Két erős férfi fogta meg két oldalról erősen. Detektívek...

A következő pillanatban egy lengő lányalak rohant ki a házból és vetette magát John nyakába.

— Intettem, hogy menj el — sírta a fülébe Bessie —, mert itt lestek a detektívek. Számítottak rá, hogy visszajössz...

— Bessie... — kiáltott John.

De többet már nem beszélhetett vele, mert a detektívek elválasztották őket egymástól.

3.

— Mondjon el mindent, hogy történt... — szólt szigorúan a rendőrbíró.

John nem felelt. Az íróasztalon lévő tintalapot nézte.

— Miért nem felel? — rivallt rá hirtelen a rendőrbíró.

John felemelte az erélyes hangra a fejét.

— Mert nincs semmi mondanivalóm — felelt halkán és fáradtan.

— Mi az, hogy nincs semmi mondanivalója? Kik a bűntársai?

— Nincsenek bűntársaim.

— Na látja, hogy van mondanivalója.

— Nincs — ingatta a fejét John, — nincs egyéb mondanivalóm. Azt már elismertem, hogy bűnös vagyok, megérdemlem a büntetést. Ennyi az egész...

— Dehogy is ennyi — szigorúskodott a vallató rendőrbíró, — nekünk tudni kell a részleteket is.

John csak a fejét rázta.

— Nézze, ne makacsodjék. Nincs ennek semmi értelme. A büntetést így is, úgy is meg fogja kapni. Legfeljebb enyhítheti vele, ha elmondja a részleteket és megvilágítja az enyhítő körülményeket. Vagy nincs enyhítő körülmény?

John erre sem felelt.

— Nézze, a saját helyzetét rosszabbítja ezzel a konok hallgatással. Hígyje el, saját maga is jobban fogja érezni magát, ha elmond mindent. Hát miért nem könnyít a lelkén?

John lehajtottá a fejét.

— Nincs semmi mondanivalóm... — morogta.

— Nézze, utoljára szólítom fel, hogy beszéljen. Nem azért, mintha nem tudnánk mindent, mert hiszen már mindent kinvomoztunk. De magától akarjuk hallani, hogy eleget tegyünk a formának.

John nem felelt semmit.

— Na, jó — mondta a rendőrbíró, — akkor majd másképpen birjuk beszédre. Szembesítjük!

Intett a szolgának, aki kisietett a másik szobába. Nemsokára visszatért és kinyitotta az ajtót.

John lesütötte a szemét. Nem mert az ajtó felé nézni. Remegett. Tudta, hogy Bessie fog belépni, hogy a lánnyal fogják szembesíteni! Oh, a rendőrbíró jól számított. Ha a saját érdekében nem is szól a vádlott, ha saját magát nem is akarja menteni, majd megszólal, ha a nőről van szó, akibe szerelmes...

John lesütötte tehát a szemét, de hallotta a lépteket, a könnyű és halk koppanásokat a padlón, Bessie lépteinek a zaját. Megismerte ezt a zajt, tudta, hogy a lány jön és nem nézett volna fel a világért sem. De ugyanakkor más zajt is hallott, valami nyikorgás félét. Mintha valamit kerekeken tolnának be a szobába...

Egy tolószéket!

John erre felnézett s egy meglepett, ordító kiáltás szakadt ki a melléből. Láta Bessiet lassan lépdelni a szék mögött s azt is látta, hogy a tolószék nem üres, hanem benne ül viaszszerű arccal Mr. Sherman!

Mi ez, mi történik itt? Viaszbabot készítettek róla, vagy magát a holttestet ültették a tolószékbe s így akarják őt tetemre hívni? Irtózatos, ezt nem lehet kibírni!

De a rendőrbíró int s a kerekesszéket oda-
tolják az íróasztal elé.

— Mr. Sherman — mondja a rendőrbíró, —
őhajt a vádlott ellen vallomást tenni?

És az öreg megszólal ugyanazon a kellemetlen, kesernyés hangon, amit John már jól ismer.

— Igen. Persze, hogy tanuskodom ellene. A vádlott erőszakkal behatolt a házamba, ki akart rabolni, megtámadott és majdnem agyonütötte!

A recsegő, kellemetlen hang, mely máskor dühre gerjesztette John-t, most úgy hangzott a fülében, mintha kellemes zene volna. Nem azzal törődött, amit az öreg mondott, hanem azzal, hogy egyáltalában beszélt, hogy nem halt meg... hogy él...!

— Él! Él! — viharzott át John agyán a gondolat, — tehát nem öltem meg senkit, nem vagyok gyilkos...

John elhalványult az előbb, most pedig kipirult, lassan kúszott fel a pirosság a nyakán, míg előntötte az egész arcát.

Úgy érezte magát, mint aki már a villanyos széken ül, amikor a kegyelem hírért hozzák. Igen, megmenekült a villanyos széktől, az, hogy Sherman nem halt meg, számára is az életet jelentette. De nem ez volt, ami úgy felindította, ami annyira boldoggá tette. Valami végtelen megkönnyebbülést érzett, valami rettentő teher esett le a lelkéről; az önvád szörnyű súlya alól szabadult fel hirtelen a szíve...

— Nem vagyok gyilkos! — ujjongott fel a lelkében egy hang. Most már mindegy, hogy mi történik vele, hogy mit mond az öreg Sherman,

mire ítéli a bírő, hány évet kell ülnie??? Akár, mire ítélik is, az már csak olyan vezeklés lesz, amit boldogan fog elviselni, hogy megtisztuljon, hogy — megbűnhődve a multért — új életet kezdhessen. És talán Bessie is segíteni fog neki ebben...

Felnézett a lányra és látta, hogy Bessie szemében biztatás csillog.

— Lássuk csak sorjában a dolgot — mondta a rendőrbíró. — Ön tehát azt állítja, Mr. Sherman, hogy a vádlott erőszakkal behatolt a házába?

— Igen — mondta az öreg határozottan.

— Ez nem áll, kérem — szólt közbe Bessie könnyedén elpirulva, — a vádlott hozzám jött látogatóba. Nem először jött, többször látogatót meg... a személyzet több tagja is bizonyíthatja...

— Ű-ű-űgy? — szólt közbe Mr. Sherman reccsező hangon és furesán nézett Bessiere, — ezt eddig nem is tudtam!

— Szóval titokban járt magához — mondta a rendőrbíró, — és mért kellett titokban találkozniok?

— Mert Mr. Sherman, mikor először meglátta a társaságomban, rögtön elkergette és megtiltotta, hogy találkozzunk. Mr. Sherman nem tűrte, hogy bárkivel is érintkezzem...

Az öreg elfordította a fejét és furcsa, szinte ellágyult hangon felelte, mintha védekeznék a vád ellen:

— Én csak a javát akartam, Bessie. Megígér-

tem az apjának annak idején, hogy gondját viselem magának és csak a szavamat akartam megtartani... Amikor láttam, hogy a parkban szed fel ismeretségeket...

— De John nem olyan ismeretség — vágott közbe Bessie, — John és én gyerekkorunk óta ismerjük egymást. És szeretjük egymást...

Bessie most a bíró felé fordult és lágy hangon beszélni kezdett saját magáról és Johnról, a gyerekkorukról, Kalamazooról és arról, hogy már rég házasok lennének, ha nem kellene küzdeniök mindkettőjüknek a megélhetésért...

A bíró figyelmesen hallgatta, dacára annak, hogy Bessie elbeszélésében igen sok volt, ami nem tartozott szorosan a tárgyhoz.

— Hát kérem — mondta aztán olyan hangon, mely megőrizte a hivatali komolyságot, de ugyanakkor elárulta az emberi jóindulatot, — mindez igen szép, de nem tartozik a tárgyhoz. Ez a fiatalember különböző dolgokkal van vádolva, amiket tisztázni kell. Ha elfogadjuk azt, hogy nem erőszakkal hatolt a házba, akkor hogy magyarázzuk a rablást? Mert rablással és erőszakos támadással van vádolva. Lássuk hát, hogy mi történt? Vegyük először a rablást. Mit tud erről, Mr. Sherman, mint károsult?

Az öregember, mielőtt felelt volna, felnézett Bessiere. A lány remegő szájszájlel, a szemében könnyes, könnyörgő pillantással nézett vissza.

— Kérem a panaszost — szakította félbe a bíró ezt a néma nárbeszédet, — hogy nyilatkozzék a rablásról. Mi hiányzik?

— Semmi — mondta Mr. Sherman határozottan.

— Helyes. Szóval nem történt rablás — állapította meg a rendőrbíró, — de a rablás szándéka mégis fennforoghat. Mit tud erről, kérem?

— Semmit — felelte Mr. Shermann most már szinte mérgesen — egyáltalán semmit.

— Dehát hogy magyarázza akkor a megtámadást? Mért támadta meg önt a vádlott?

— Hát mért támadják meg az embert? — mérgeskedett Mr. Shermann. — Bizonyára gyűlölt. Hiszen hallhatta itt Bessietől, hogy milyen akadályt jelentettem a számukra, hogy miattam csak titokban találkozhattak!

Most Bessie lépett a rendőrbíró elé.

— Kérem — mondta összekulcsolt kézzel —, ha Johnt szabadon engedi... kezeskedem érte... hogy nem tesz többet ilyesmit.

És a fiú felé fordult:

— Megígéred John, úgy-e, megígéred?

John bólintott, mert felelni nem tudott. A hang megrekedt a torkában, ellenben a szeméből kibuggyant a könny és legördült az arcán.

A rendőrbíró felállt.

— Úgy látom — mondta —, hogy a vádak közül mindössze az erőszakos megtámadás vádja maradt fent. Minthogy azonban a panaszos nem szorgalmazza a vádat, előreláthatólag enyhe ítélet várható. Ennélfogva megengedhetőnek látom, hogy a vádlottat egyelőre feltételesen szabadlábra helyezzem...



Mr. Shermann ezúttal nem a fülöszékekben ült, hanem a trónusszerű karosszékekben az íróasztala mögött, ahová áthelyeztette magát. Bessie és John nyugtalankodó lelkiismerettel, lehajtott fejjel álltak előtte. Mindkettőjüknek fülébe esengett, amit Mr. Sherman mondott a tárgyalás után a folyosón:

— Most majd mi rendezünk otthon egy tárgyalást! ...

Mr. Shermann szótlanul nézte őket egyideig. Aztán szigorúan szólt:

— Mondja — recsegett a hangja John felé —, de őszintén ... Igazán nem volt más célja, mikor itt találtam, minthogy Bessiet meglátogassa?

John lehajtotta a fejét lassan. Nem felelt.

— Feleljen — rivalt rá az öreg —, nem volt más célja ... ?

De John feje csak még mélyebbre konyult.

Mr. Sherman még várt egyideig a válaszra; aztán mélyet lélegzett.

— Értem — mondta csöndesen s a hangja egyszerre szokatlanul megszélidült — nem akar hazudni ... A hallgatása beismerést jelent. Úgy van?

— Igen — nyögte John halkán. Az arca közben pirosra gyulladt ...

— Kérem, Mr. Sherman — lépett Bessie közbe — ne kínozzal! Hiszen láthatja, hogy ...

Mr. Sherman egyetlen mozdulattal elhallgatatta a lányt.

— Látom — felelte nyugodtan —, hogy megbánást érez. A beismerése nyújt reményt rá, hogy

még akar javulni, hogy még nem vészett el a társadalom számára... Nincs jogom ezt megakadályozni. Annál kevésbé, mert már a tárgyaláson észrevettem, hogy nemcsak az ő életéről van szó hanem a maga boldogságáról is, Bessie.

— Igen — léhelt a lány.

— Azt persze természetesnek fogja venni, Bessie, — fordult az öreg egészen feléje — hogy, a történetek után nem maradhat többé a házamban. De azt hiszem, maga ezt nem is nagyon ambicionálja. Maga valószínűleg annak akarja szentelni ezentúl az életét, hogy ezt a fiút megjavítsa és az egyenes úton tartsa. Én tehát nem állok útjukba.

Benyult az íróasztal fiókjába és kibúzott egy borítékot, amiben bankjegyek voltak. John megismerte: ez volt az a pénz, amit az íróasztal fiókjában látott s ami majdnem rablásra csábította.

Az öreg Bessie felé nyújtotta a borítékot.

— Itt van ez a pénz, amit különben is a maga számára tartogattam, Bessie. Karácsonyi renumerációnak szántam. Negyedévi fizetése van benne. Most végkielégítésként adom. Tessék, ne menjen el üres kézzel. És kezdjenek mindketten új életet...



John és Bessie összeölelkezve ültek egy padon a Central Parkban.

— Drágám — mondta John —, úgy örülök, hogy megkaptam azt az állást. Holnap már be is

léphetek. Kis fizetést kapok, de mégis jobb, mint a semmi. Dolgozni fogok s amint elég pénzem lesz, hogy berendezkedhessünk, akkor meg esküszünk...

— Nem — felelte Bessie szokatlanul erőlesen és határozottan, mint aki pontosan tudja, hogy mit akar és mit kell tennie, — nem várunk addig, míg összespórolod a berendezkedésre való pénz. Elég volt ezekből a várakozásokból: majd, majd, majd... Majd ha betudunk rendezkedni, majd ha pénzünk lesz, majd ha gazdagok leszünk!... Nem, drágám! Többé nem várunk és nem vágyunk semmi ilyesmire! Holnap megszerzzük az iratokat és azonnal megesküszünk. Aztán új élet következik. Ezentúl nem akarunk majd gazdagok lenni, drágám, csak boldogok...

VÉGE.



Minden láng és minden férfi örökké aktuális, izzó problémája, hogyan, miképpen lesz az udvarlóból vőlegény? Erről szól a Világvárosi Regények legközelebbi regénye, amelynek címe:

Amíg az udvarlóból vőlegény lesz

és tartalma az a harc, melyet a Ma leánya és férfia vívna egymással, amíg eljutnak az anyakönyvvezető elé.

Szerzője:

FORRÓ PÁL.

a szerelmi harcok ragyogó tollú és bölcs ismerője, aki újabb kis remekművel lepi meg óriási olvasótáborát.



61

483. SZÁMU KERESZTREJTVÉNY

VIZSZINTES:

1. Közmondás
9. Kiellen, pusztá
10. Vörös
11. Kincstár, latinul
12. Veszteség
14. Egyforma betűk
15. Valaminek a mikéntje
16. Mesterség jelvénye
17. Menny
18. Közlekedési eszköz
19. Varrószerszám
21. Évszak
22. Pusztít
23. Amerikai egyetemi város
26. Légzőszerv
27. Alkotásra ihlet
28. Kritizál
29. Orosz hegy- és bányavidék
31. Kémelei
32. Magyarul: csak
33. Nem azonos
35. 1000 méter, rövid.
36. Selma
37. Kárpáthy Zoltán
38. Pusztítás
39. Szomszédállam pénze
40. E nap
42. Kopasz
43. Túnyelv
44. Osztrák folyó
46. Disznócsorda

FÜGGŐLEGES:

1. Közmondás
2. Halászeszköz
3. Csökken
4. Időhatározó szó
5. Balzsam
6. Emelkedik az ára
7. LR
8. Büszkeség
12. Időpont elmulasztása
13. Mező
16. CAT
19. A közmondás szerint ez hatalom
20. El-esuk
23. Magyarszármazású nürnbergi festő volt
24. Az arany kémiai neve
25. ESL
26. Vissz: ürmérték rövid.
30. Bányászfoglalkozás
33. Fehér-nóger keverék
34. Vészjel
36. Meríteni lehet belőle
37. Falusias viselet
39. Asszony-palánta
41. Angol kötőszó
43. Függ.
45. Tagadószó
46. Kicsinyítő képző, -ka párja

482. SZÁMU KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE:

Vízszintes: 1. Küldök néked egy nápolyi dalt. 10. Egyes. 11. Csere. 12. Nyom. 14. Zrög (Görz). 15. Yen. 16. Takar. 18. El. 19. Vacak. 20. TN. 21. Repan. 22. Reá. 23. El. 25. Zug. 26. Komp. 27. Tétel. 29. Kampó. 30. Épít. 31. Kap. 32. Ol. 33. Sem. 34. Lapul. 35. Cs. 36. Lápos. 37. Tl. 38. Hámor. 39. Dad. 40. Rkat. 42. Pipa. 43. Kérni. 45. Eláll.

Függőleges: 1. Kenyeret és cirksuzi játékot. 2. Ügyel. 3. Lyon. 4. Dem. 5. Ős. 6. NC. 7. Észak. 8. Kerr. 9. Erő. 13. Kacag. 16. Tanul. 17. Kan. 19. Vezet. 20. Tempo. 22. Rom. 24. Lépes. 26. Kapus. 28. Tim. 29. Kapor. 31. Kapos. 34. Lám. 36. Látni. 37. Tapló. 38. Harz. 39. Diák. 41. Kés. 42. Plé. 44. IJ. 45. El.

483. SZÁMU KERESZTREJTVÉNY

1	2	3	4	5		6		7	8	↗
9					■		■	10		
11				■	12		13	■	14	
15			■	16					■	
17		■	18					■	19	
	■	20	■	21			■	22		
23	24		25	■		■	26			
27					■	28				
29				■	30	■	31			
32			■	33		34	■		■	
35		■	36					■	37	
	■	38					■	39		
40	41	■	42			■	43			
44		45	■		■	46				
↘										

A VILÁGVÁROSI REGÉNYEK-ben

az egymásután sorrendjében a következő fróktól jelent meg egy vagy több eredeti regény

Faragó Sándor, Forró Pál, Ifj. Lovászy Márton, Babay József, Németh Károly, Innocent Ernő, Tersánszky J. Jenő, Leleszy Béla, Moly Tamás, Kulesár Miklós, Kellér Andor, Bibó Lajos, Ternay István, Békeffi József, Tamás István, Görög László, Orbók Attila, Baróti Zoltán, Komor István, Fekete Oszkár, Lestyán Sándor, Diószeghy Miklós, Egly Antal, Aszlányi Károly, Németh Andor, Császár Géza, Gál Imre, Bedő Géza, Urai Dezső, Kertész Mihály, Kelemen Kálmán, Szánthó Dénes, Faludi Kálmán, Kolozsvári Andor, Péczely József, Szeredy S. Gusztáv, Polgár Rezső, Gosztonyi Adám, vitéz Vadady Albert, Nagy Károly, László Ferenc, Boros Pál, Rejtő Jenő, Csöndes Géza, Gárdos Ferenc, Magyar Tibor, Büky György, György László, Juhász Lajos, Bálint László, Szentgyörgyi Ferenc, Bozzay Margit, Nógrádi Béla, Ákos Miklós, Szabó Jenő, Bendi Imre, Dobó Iván, Erdődy János, Gyártás Miklós, Barsy R. Ödön, Huszár Puffy, Sztróckay Kálmán, Gergely Márta, Villant Rezső, Tabi László, Pálóczi Horváth György.

Az utolsó 20 szám a következő:

464. NAGY KÁROLY: A szállott világba jönek
465. NÓGRÁDI BÉLA: A sárga Jack
466. GÖRÖG LÁSZLÓ: A helytartó drámája.
467. LELESZY BÉLA: Párbaj a víz alatt
468. ÁKOS MIKLÓS: A huszadik menvasszony
469. JUHÁSZ LAJOS: Vésztes szomszédság
470. CSÖNDES GÉZA: A mult felbukkan
471. IFJ. LOVÁSZY MÁRTON: Éjjel tíztől háromig.
472. GERGELY MÁRTA: Izazi tő reklám
473. GOSZTONYI ADÁM: A tiris kishadud.
474. FORRÓ PÁL: Sok baj van a férfiakkal.
475. LELESZY BÉLA: A malakkai vőlegény.
476. GÖRÖG LÁSZLÓ: Razzia
477. ÁKOS MIKLÓS: Édes bestia
478. NAGY KÁROLY: Gróf a vízbe jut.
479. CSÖNDES GÉZA: Az áruló levél.
480. JUHÁSZ LAJOS: Jánoska pénzt keres.
481. NÓGRÁDI BÉLA: Nincs megállás.
482. LELESZY BÉLA: Igazolja magát!
483. GOSZTONYI ADÁM: Nem minden a pénz.

